

Protokół kontroli kompleksowej przeprowadzonej w Ośrodku Pomocy Społecznej w Pyrzycach

Jednostka kontrolowana:

Ośrodek Pomocy Społecznej w Pyrzycach

Plac Ratuszowy 1

74-200 Pyrzyce

e-mail: sekretariat@opspyrzyce.pl

Elektroniczna skrzynka podawcza ePUAP: 8915vnhplk

Adres strony internetowej: <https://ops.pyrzyce.pl>

Strona BIP: <https://bip.ops.pyrzyce.um.gov.pl/>

Kontrolujący:

- Iwona Szczygieł – starszy inspektor wojewódzki - osoba kierująca zespołem,
 - Monika Wilczyńska – inspektor wojewódzki,
- na podstawie upoważnienia Wojewody Zachodniopomorskiego nr 101/2023 z dnia 07 lipca 2023 r.

Kontrolę przeprowadzono na podstawie art. 22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1283) oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r., poz. 2285 z późn. zm.).

Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej w Pyrzycach oraz Burmistrz Pyrzyc zostali powiadomieni o terminie przeprowadzenia kontroli.

W dniu 11 lipca 2023 r. kontrolujący złożyli oświadczenia o braku okoliczności uzasadniających wyłączenie ich od udziału w kontroli.

Kontrola przeprowadzona została w siedzibie Ośrodka Pomocy Społecznej w Pyrzycach, Plac Ratuszowy 1, 74-200 Pyrzyce.

(akta kontroli str. 1 - 5)

Termin kontroli:

17 – 20 lipca 2023 r.

Przedmiot kontroli

Kontrolą objęto zagadnienia dotyczące sposobu realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej w okresie od 1 stycznia 2023 r. do dnia zakończenia kontroli.

Zakres kontroli obejmował:

1. strukturę organizacyjną ośrodka pomocy społecznej;
2. stan zatrudnienia i kwalifikacje osób zatrudnionych;
3. ogólne założenia polityki społecznej;
4. tryb przyznawania świadczeń z pomocy społecznej (świadczenia pieniężne), w tym:
 - prawidłowość kwalifikowania do poszczególnych rodzajów świadczeń,
 - sposób przygotowania dokumentacji stanowiącej podstawę do przyznania świadczeń,
 - terminowość wydawania decyzji administracyjnych i wypłacania świadczeń.
5. Sposób organizowania pomocy (świadczenia niepieniężne);

6. Sposób organizowania pomocy w ramach Programu „Posiłek w szkole i w domu”.
(akta kontroli str. 6 - 17)

Ileć w niniejszym protokole użyto następujących skrótów, oznaczają one:

1. „Ośrodek” lub „OPS” – Ośrodek Pomocy Społecznej w Pyrzycach;
2. „Gmina” – Gmina Pyrzyce,
3. „ustawa o pomocy społecznej”, „ustawa” lub „u.p.s.” - ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1283);
4. „Kodeks postępowania administracyjnego” lub „k.p.a.” – ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 572).
5. „Program dożywiania” lub „Program” - uchwała Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 (M.P. z 2018 r., poz. 1007) – obowiązujący w kontrolowanym okresie;
6. „rozporządzenie w sprawie wywiadu środowiskowego” – rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 kwietnia 2021 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. z 2021 r., poz. 893 z późn. zm.).
7. „rozporządzenie w sprawie kontraktów” – rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 listopada 2010 r. w sprawie wzoru kontraktu socjalnego (Dz.U. Nr 218, poz. 1439);
8. „SUO dla osób z zaburzeniami psychicznymi”, „SUO” – rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 816).

Ustań zawartych w protokole dokonano na podstawie analizy przedłożonych dokumentów oraz informacji przekazanych przez Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Pyrzycach.

Ustań kontroli

I. Organizacja ośrodka pomocy społecznej

Ośrodek Pomocy Społecznej w Pyrzycach został powołany na podstawie Uchwały Nr XI/73/90 Rady Narodowej Miasta i Gminy w Pyrzycach z dnia 27 kwietnia 1990 roku, w sprawie powołania Ośrodka pomocy Społecznej w Pyrzycach.

W kontrolowanym okresie Ośrodek posiadał aktualny statut oraz aktualny Regulaminu Organizacyjny, uwzględniające realizację zadań z pomocy społecznej.

Ośrodek mieścił się w budynku Urzędu Miejskiego w Pyrzycach przy Placu Ratuszowym a do budynku zrobiony podjazd dla wózków. W pomieszczeniach Ośrodka istnieją bariery architektoniczne. W okresie poddanym kontroli, osoby niepełnosprawne, po samodzielnym dotarciu do sekretariatu (na paterze budynku), uzyskiwały kompleksowe wsparcie w załatwieniu wszelkich niezbędnych spraw oraz wypełnieniu dokumentacji. Ponadto, w celu ułatwienia obsługi osób niepełnosprawnych, na zewnątrz budynku znajdował się dzwonek dla osób niepełnosprawnych i w razie takiej konieczności pracownicy wychodzili na zewnątrz i oferowali pomoc w załatwieniu sprawy w OPS. Ośrodek był czynny od poniedziałku do piątku w godz. 7.00 – 15.00, a pracownicy socjalni przyjmowali interesantów w godzinach 7.00 – 10.00 oraz od 14.00 -15.00, natomiast w pozostałych godzinach przebywali w środowisku.

W kontrolowanym okresie obsługa tzw. „trudnego klienta” odbywała się na podstawie zarządzenia Nr 9/ 2016 z dnia 1 sierpnia 2016 w sprawie wprowadzenia procedury

postępowania z trudnym klientem oraz w sytuacjach zagrożenia agresją ze strony klientów OPS Pyrzyce.

Ustalono, że w okresie objętym kontrolą, pracownicy socjalni posiadali aktualne legitymacje, wydane na obowiązującym blankiecie oraz pisemne upoważnienia do przetwarzania danych osobowych klientów pomocy społecznej i zostali pisemnie zobowiązani do zachowania w tajemnicy przetwarzane dane.

Z informacji uzyskanych, od Dyrektora Ośrodka, wynika, że w kontrolowanym okresie pracownicy socjalni po terenie Gminy tam, gdzie jest to możliwe poruszali się komunikacją publiczną. Natomiast w celu dowiezienia pracowników socjalnych do miejscowości, z którymi brak połączeń komunikacyjnych, Ośrodek zatrudniał na umowę zlecenie kierowcę, który 12 godzin tygodniowo (2 lub 3 razy w tygodniu, w zależności od potrzeb) był do dyspozycji pracowników socjalnych, w celu wyjazdów służbowych. Ponadto, w sytuacjach interwencyjnych pracownicy jeździli w środowiska samochodem Straży Miejskiej w Pyrzycach. Ustalono, że pracownicy socjalni, dokumentowali wizyty w środowisku w zeszycie wyjść.

W kontrolowanym okresie świadczenia z pomocy społecznej wypłacano przelewem na konto bankowe klientów lub przekazem pocztowym.

W okresie poddanym kontroli, korespondencję rejestrowano w dzienniku korespondencji. Dodatkowo korespondencję wychodzącą wpisywano do ksiąg pocztowych, a każdy z pracowników prowadził dziennik korespondencyjny pism wychodzących. Dokumentację świadczeniobiorców przechowywano w pokojach pracowników, w szafach zamykanych na klucz. Ośrodek był wyposażony w sprzęt biurowy oraz komputerowy i pracował z zastosowaniem systemu POMOST.

Dokumentację prowadzono zgodnie z instrukcją kancelaryjną oraz jednolitym rzeczowym wykazem akt (JRWA), uzgodnionymi z Archiwum Państwowym.

W kontrolowanym okresie klienci pomocy społecznej mieli możliwość składania skarg i wniosków w zakresie dotyczącym pomocy społecznej, które były rejestrowane w rejestrze skarg. Nie było skarg na działalność Ośrodka. Wpłynęły dwie skargi na pracowników OPS, które zostały uznane za bezzasadne.

Aktualne informacje były dostępne na tablicach informacyjnych, na stronie internetowej i stronie BIP, gdzie również znajdowały się informacje dotyczące działalności kontrolowanej Jednostki. Ponadto aktualności znajdowały się w zewnętrznej tablicy informacyjnej Urzędu Miejskiego w Pyrzycach (przy budynku).

Nadzór nad działalnością Ośrodka sprawuje Burmistrz Pyrzyc.

W kontrolowanym okresie stanowisko Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Pyrzycach, na podstawie powołania z dnia 1 stycznia 2015 r. obejmowała Pani Aneta Wojcieszek, która posiadała określone w art. 110 ust. 7 ustawy o pomocy społecznej, upoważnienie do prowadzenia postępowań oraz wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej, posiadała Pani Aneta Wojcieszek, na podstawie upoważnienia Burmistrza Nr 26/2015 z dnia 30 kwietnia 2015 r. Natomiast określone w art. 110 ust. 8 ustawy o pomocy społecznej, upoważnienie do prowadzenia postępowań oraz wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej, posiadała Pani Agnieszka Gajewska-Kuca na podstawie upoważnienia Burmistrza Nr 34/2019 z dnia 1 lipca 2019 r.

(akta kontroli str. 18 – 21)

II. Stan zatrudnienia i kwalifikacje osób zatrudnionych

Podczas czynności kontrolnych dokonano analizy akt osobowych osób, które w kontrolowanym okresie kierowały Ośrodkiem oraz pracowników socjalnych, pod względem zgodności ich zatrudnienia z kwalifikacjami, wymaganymi na zajmowanym przez nich stanowisku.

Zgodnie z art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej osoby kierujące jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej są obowiązane posiadać, co najmniej 3-letni staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej. W wyniku analizy akt osobowych ustalono, że w okresie objętym kontrolą Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej w Pyrzycach spełniała wymagania kwalifikacyjne określone w art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej.

Wymagania kwalifikacyjne pracowników socjalnych określa art. 116 ust. 1 oraz art. 156 ustawy o pomocy społecznej. W trakcie kontroli ustalono, że zatrudnieni w Ośrodku Pomocy Społecznej w Pyrzycach pracownicy socjalni spełniają wymagane przepisami kwalifikacje oraz zgodnie pracownicy socjalni posiadali upoważnienia do przetwarzania danych osobowych i podpisali oświadczenie określone w art. 106 ust. 6 ustawy o pomocy społecznej.

W dniu rozpoczęcia kontroli, w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Baniach zatrudnionych było 41 pracowników, w tym 9 pracowników socjalnych w pełnym wymiarze czasu pracy. Zgodnie z art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. Brzmienie art. 110 ust. 11 dopuszcza dwa sposoby ustalenia liczby pracowników socjalnych - w odniesieniu do liczby mieszkańców lub w odniesieniu do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną. W myśl art. 110 ust. 12 u.p.s., ośrodek pomocy społecznej zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych. Ośrodek w Pyrzycach ustala liczbę pracowników socjalnych w odniesieniu do liczby mieszkańców, która na dzień 17 lipca 2023 r., wynosiła 17483 osób (akta kontroli str. 22 i 27). Ustalono zatem, że na dzień kontroli stan zatrudnienia pracowników socjalnych Ośrodka był zgodny z art. 110 ust. 11 ustawy.

W okresie objętym kontrolą pracownicy socjalni nie korzystali ze swojego uprawnienia do superwizji określonej w art. 121a ww. ustawy. Natomiast z prawa do szkoleń podnoszących poziom bezpieczeństwa osobistego podczas wykonywania czynności zawodowych, określonego w art. 121 ust. 2c ustawy o pomocy społecznej, skorzystało 8 pracowników socjalnych.

W okresie objętym kontrolą pracownikom socjalnym, realizującym pracę socjalną w środowisku, przyznano dodatek do wynagrodzenia zasadniczego zgodnie z art. 121 ust. 3a ustawy o pomocy społecznej. Ww. dodatek nie był wliczany do wysokości wynagrodzenia zasadniczego osób zatrudnionych na stanowisku pracownika socjalnego. Nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie.

Zgodnie z art. 119 ust.2 pkt 6 ustawy o pomocy społecznej przy wykonywaniu zadań pracownik socjalny jest obowiązany, między innymi podnosić swoje kwalifikacje zawodowe poprzez udział w ww. szkoleniach. Na podstawie informacji udzielonych przez Kierownika Ośrodka ustalono, że w kontrolowanym okresie pracownicy socjalni brali udziału w 4 szkoleniach podnoszących kwalifikacje zawodowe, tj.:

1. Dziecko jako ofiara przemocy – 1 osoba,
2. RODO- ochrona danych osobowych w organizacji – 5 osób,
3. RODO - Zagrożenia cyberbezpieczeństwa w administracji publicznej – 8 osób,
4. Usprawnianie współpracy instytucji pracujących na rzecz dziecka i rodziny – 2 osoby.

W związku z powyższym ustalono, że pracownicy socjalni nie brali udziału w szkoleniach z zakresu ustawy o pomocy społecznej i k.p.a., na podstawie których przeprowadzają postępowania administracyjne w sprawie przyznawania świadczeń niepieniężnych i pieniężnych z ustawy o pomocy społecznej.

Nie wniesiono innych uwag do badanego obszaru.

(akta kontroli str. 22 - 27)

III. Ogólne założenia polityki społecznej

Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej do zadań własnych o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Gmina opracowała Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych, przyjętą Uchwałą Nr XXX/214/20 z dnia 4 grudnia 2020 roku, w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pyrzyce na lata 2021-2026, która posiadała elementy określone w art. 16b ust. 2 ustawy o pomocy społecznej. Dokument wskazuje Ośrodek jako koordynatora Strategii. Termin pierwszego monitoring, zgodnie z zapisami w treści dokumentu strategicznego, nastąpi po 2 latach jego obowiązywania (tj. na koniec 2023 r.), a następnie co roku. Na podstawie Zarządzenia Nr 1204B/2023 Burmistrza Pyrzyc z dnia 4 lipca 2023 r. został powołany Zespół ds. monitorowania postępu wdrażania zapisów strategicznych. Jednakże, w dniu kontroli Ośrodek nie dysponował jeszcze wynikami pierwszego monitoringu.

Nie wniesiono uwag do badanego dokumentu.

Zgodnie z art. 16a ust. 1 ustawy o pomocy społecznej gmina, powiat i samorząd województwa przygotowują ocenę zasobów pomocy społecznej w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej. Zgodnie z art. 16a ust. 4 ustawy organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego przedstawia, co roku do dnia 30 kwietnia odpowiednio radzie miejskiej, radzie powiatu, a do dnia 30 czerwca sejmikowi województwa właściwej jednostki samorządu terytorialnego ocenę zasobów pomocy społecznej. Ocena wraz z rekomendacjami jest podstawą do planowania budżetu na rok następny. W myśl powyższych przepisów w 2022 r. i 2023 r. opracowano odpowiednio „Ocenę Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 r” oraz „Ocenę Zasobów Pomocy Społecznej za 2022 r”. Dokumenty zostały przedłożone Radzie Miejskiej w Pyrzycach oraz sejmikowi województwa w ustawowym terminie. Jednocześnie ustalono, że Ocena posiadała ustawowo wymagane wnioski i rekomendacje.

Zgodnie z art. 110 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej kierownik ośrodka pomocy społecznej składa radzie gminy coroczne sprawozdanie z działalności ośrodka oraz przedstawia potrzeby w zakresie pomocy społecznej. W toku czynności kontrolnych ustalono, że w kontrolowanym okresie Ośrodek opracował sprawozdanie ze swojej działalności, wraz z potrzebami w zakresie pomocy społecznej i przedstawił Radzie Miejskiej w Pyrzycach w dniu 28 kwietnia 2022 r. – za 2021 r., a w dniu 18 kwietnia 2023 r. – za 2022 r.

Zgodnie z obowiązującym podczas kontroli art. 17 ust. 1 pkt 17 ustawy o pomocy społecznej do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należało sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego. W kontrolowanym okresie sprawozdania resortowe przekazywane Wojewodzie Zachodniopomorskiemu za pośrednictwem Centralnej Aplikacji Statystycznej przesłano w terminach określonych przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej.

W okresie objętym kontrolą, zgodnie z art. 17 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej, Gmina udzielała schronienia tymczasowego w:

1. schronisku dla osób bezdomnych - dla 9 osób w 2022 r. oraz dla 7 osób w 2023 r.,
2. Schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi- dla 4 osób w 2022 r. oraz dla 2 osób w 2023 r.

W kontrolowanym okresie Gmina zapewniała pomoc w formie schronienia tymczasowego w na podstawie podpisanych porozumień z następującymi podmiotami:

1. Stowarzyszenie Ludzi Bezdomnych Samotnych Matek z Dziećmi im. Dr. T. Judyma w Stargardzie,
2. Stowarzyszenie "JESIEN" w Nowym Jasińcu;
3. Stowarzyszenie „DIOGENES” w Rynowie;
4. Centrum Socjalne Caritas w Stargardzie;
5. Fundacja Instytut Św. Brata Alberta w Świnoujściu.

Zgodnie z art. 48a ust. 11b i ust. 11c ustawy o pomocy społecznej zgłoszenia do rejestru dokonuje Gmina:

1. prowadząca placówkę;
2. zlecająca na podstawie art. 25 ust. 1 zadanie prowadzenia placówki;
3. która zawarła umowę z podmiotem niepublicznym na zakup usługi udzielenia tymczasowego schronienia w odpowiedniej formie, w placówce prowadzonej przez podmiot niepubliczny.

Zgodnie z art. 48a ust. 11c Gmina zgłasza wojewodzie wszelkie zmiany danych objętych rejestrem w terminie 14 dni od dnia ich powstania. Na podstawie analizy porozumień podpisywanych z podmiotami, które udzielają wsparcia w formie schronienia tymczasowego oraz dokumentacji przedłożonej przez Dyrektora ustalono, że zgłoszenia do ww. rejestru dokonano w ustawowym terminie.

Podczas czynności kontrolnych ustalono, że Gmina nie zapewnia miejsc w ogrzewalni i noclegowni. Należy nadmienić, że udzielanie schronienia, zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 3 ustawy o pomocy społecznej, należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym.

Zgodnie z art. 48a ust. 1 i ust. 4 ustawy, udzielenie schronienia następuje przez przyznanie tymczasowego miejsca w noclegowni, schronisku dla osób bezdomnych oraz w ogrzewalni. Biorąc pod uwagę zamknięty katalog form, poprzez które gmina udziela schronienia oraz ich

wzajemne uzupełnianie się, każda gmina powinna realizować ww. zadanie własne poprzez zapewnienie miejsc w każdej ze wskazanych form.

W toku czynności kontrolnych ustalono, że Gmina posiadała uchwałę NR XX/149/20 z dnia 27 lutego 2020 r. w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w schronisku dla osób bezdomnych i w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi.

Nie wniesiono uwag do badanego obszaru.

W kontrolowanym okresie udzielano wsparcia osobom z zaburzeniami psychicznymi w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Ponadto na terenie Gminy działa Środowiskowy Dom Samopomocy w Mielęcinie. Placówka przeznaczona jest dla 30 dorosłych osób z niepełnosprawnością intelektualną przewlekłe psychicznie chorych oraz wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych (Dom Typu ABC) w wieku od 18 roku życia. Realizację zadania publicznego pod tytułem Prowadzenie Środowiskowego Domu Samopomocy typu A, B, i C w Mielęcinie od 1 stycznia 2022 r. do 31 grudnia 2026 r. zlecono Polskiemu Stowarzyszeniu na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Pyrzycach z siedzibą w Nowielinie, na podstawie Umowy Nr EKSIZ/86/2021 o realizację ww. zadania publicznego z dnia 31 grudnia 2021 r. Ponadto w przypadku konieczności osoby z zaburzeniami psychicznymi były kierowane do domów pomocy społecznej odpowiedniego typu.

Z informacji uzyskanych od Dyrektora Ośrodka wynika, że w kontrolowanym okresie Gmina zabezpieczała potrzeby mieszkańców w zakresie poradnictwa specjalistycznego na rzecz społeczności lokalnej. Udzielana była pomoc terapeutyczna, prowadzone były programy wsparcia i pomocy w formie konsultacji, poradnictwa, teleporad oraz psychoterapii. Z pomocy psychoterapeutów najczęściej korzystały osoby z grup zwiększonego ryzyka, tj. osoby pozostające na kwarantannie, doznające przemocy, uzależnione od alkoholu bądź narkotyków oraz współuzależnione.

Ze wsparcia stacjonarnego udzielanego osobom uzależnionym oraz współuzależnionym w Klubie Abstynenta „Krokus” skorzystało 20 osób.

Ośrodek współpracował z psychoterapeutą, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pyrzycach oraz Kuratorami Sądowymi i lekarzami pierwszego kontaktu. W wyniku tej współpracy osoby i rodziny, wymagające wsparcia, skorzystały z poradnictwa i psychoedukacji oraz kierowane były do innych instytucji w zależności od indywidualnych potrzeb. Z konsultacji terapeutycznej w trybie stacjonarnym skorzystało 200 osób. Ponadto udzielono około 180 teleporad. Około 50 osób skorzystało z pomocy doraźnej, a 4 osoby były w stałym kontakcie z terapeutą.

Gmina realizowała Programy Korekcyjno – Edukacyjne dla osób stosujących przemoc. Osobom, które były ofiarami przemocy udzielano pomocy w formie poradnictwa psychologicznego, poradnictwa prawnego oraz działań informacyjnych.

Ponadto mieszkańcy Gminy mieli możliwość korzystania ze wsparcia w Punkcie Interwencji Kryzysowej, prowadzonym przez PCPR w Pyrzycach w formie:

- poradnictwa psychologicznego, w poniedziałki w godzinach 16.00 - 19.00,
- poradnictwa prawnego, we wtorki w godzinach 16.00 - 19.00,
- psychologicznego i prawnego, w środy w godzinach 16.30 - 18.30.

Informacje na temat form udzielanej pomocy są dostępne w Ośrodku na tablicach informacyjnych, w gablocie informacyjnej urzędu miejskiego na zewnątrz oraz na stronach internetowych OPS i Urzędu Miejskiego w Pyrzycach.

Nie wniesiono uwag do badanego obszaru.

Ustalono, że w kontrolowanym okresie Gmina nie prowadziła mieszkań chronionych, określonych w ustawie o pomocy społecznej, obowiązującej w okresie poddanym kontroli, tj. do 31.10.2023 r. Dyrektor Ośrodka poinformowała, że cyt.: „Do chwili obecnej nie było potrzeb na stworzenie mieszkania chronionego, w związku z brakiem wniosków o przyznanie tej formy pomocy. Nie było sygnałów, które wskazywałyby na konieczność przeprowadzenia takiej diagnozy.” Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 12 ustawy o pomocy społecznej do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach treningowych lub wspomaganych. Z uwagi na to, że ww. przepis w aktualnym brzmieniu obowiązuje od dnia 1 listopada 2023 r., odstąpiono od oceny sposobu realizacji określonego w nim zadania. Jednocześnie wskazano Dyrektorowi Ośrodka, że obligatoryjny charakter ww. zadania wymaga od Gminy, w szczególności zbadania potrzeb w zakresie prowadzenia miejsc w mieszkaniach treningowych lub wspomaganych oraz podjęcia niezbędnych działań w tym kierunku i uregulowania sposobu postępowania w przypadku konieczności zapewnienia miejsca w mieszkaniu chronionym, np. opisanie procedury postępowania w przypadku wystąpienia konieczności zapewnienia miejsc w ww. mieszkaniach chronionych. Należy zaznaczyć, że każdy organ administracji publicznej jest zobowiązany do wykonywania zadań, jakie spoczywają na nim z mocy ustawy. Tylko w przypadku, gdy zostanie ustalone, że brak jest potrzeby realizacji danego zadania, zadanie może nie być realizowane. W zakresie pomocy społecznej, ocena czy zadanie wymaga realizacji, jest dokonywana, między innymi w Strategii.

Nie wniesiono innych uwag do badanego obszaru.

Zgodnie z art. 17 ust. 2 ppkt 3 do zadań własnych gminy należy, m.in. prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki. W kontrolowanym okresie Gmina nie prowadziła domów pomocy społecznej i ośrodków wsparcia o zasięgu gminnym. W przypadku konieczności zapewnienia całodobowej opieki i pielęgnacji osoby wymagające takiej formy pomocy kierowane były do domów pomocy społecznej na terenie innych gmin. Na terenie Gminy funkcjonuje dom pomocy społecznej, o zasięgu ponadgminnym, dla osób przewlekle somatycznie chorych w Pyrzycach z siedzibą w Żabowie.

Nie wniesiono uwag do badanego obszaru.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Pyrzycach, w okresie objętym kontrolą, realizował 3 projekty społeczne, tj.:

1. **Temat:** „Przed nami zima”;

Termin realizacji: październik 2022 r. – marzec 2023 r.;

Cel główny: wyeliminowanie niekorzystnych sytuacji, które w okresie zimowym, przy niskich temperaturach mogłyby stanowić zagrożenie dla osób starszych, samotnych i bezdomnych;

Cele szczegółowe:

- podniesienie poziomu świadomości społeczeństwa lokalnego w Pyrzycach w zakresie negatywnych skutków zimy,

- poprawa sytuacji podopiecznych objętych pomocą przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Pyrzycach,
- wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami: schroniskiem, noclegownią, Strażą Miejską, Policją, sołtysami gminy Pyrzyce;

Odbiorcy: osoby samotne, starsze, bezdomne;

Liczba osób objętych projektem: 40 osób.

2. **Temat:** Spotkanie wigilijne pn. „W tę najpiękniejszą noc”,

Termin realizacji: XI – XII 2022 r.,

Cel główny: Przygotowanie spotkania wigilijnego,

Cele szczegółowe:

- zapobieganie poczuciu osamotnienia,
- kultywowanie tradycji,
- uświadomienie, że jest się ważną osobą dla instytucji pomocowej,
- zwiększenie poczucia przynależności do społeczności lokalnej,
- dostarczenie pozytywnych emocji,

Odbiorcy: osoby samotne, bezdomne i starsze,

Liczba osób objętych projektem: 40 osób

3. **Temat:** „Razem w Wielkanoc”,

Termin realizacji: III – IV 2023 r.,

Cel główny: Wspólne spędzenie czasu z beneficjentami zamieszkującymi na terenie Gminy Pyrzyce,

Cele szczegółowe:

- przygotowanie śniadania wielkanocnego, dla osób bezdomnych i samotnych, przy udziale i pomocy podmiotów zewnętrznych,
- wrażliwienie społeczności lokalnej na osoby, które wymagają wsparcia z uwagi na swoją trudną sytuację,
- włączenie społeczności lokalnej, poprzez umożliwienie czynnego udziału w wydarzeniu,

Odbiorcy: osoby samotne, bezdomne oraz starsze,

Liczba osób objętych projektem: 40 osób.

Nie wniesiono uwag do badanego obszaru.

Zgodnie z art. 17 ust 2 pkt 5 ustawy o pomocy społecznej do zadań własnych gminy należy, między innymi współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach oraz realizacji Programu „Aktywizacja i Integracja”, o którym mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Dyrektor Ośrodka poinformowała, że w kontrolowanym okresie pracownicy socjalni byli w kontakcie telefonicznym z pracownikami Powiatowego Urzędu Pracy w Pyrzycach, w szczególności z pośrednikami pracy. Wspólnie z nimi podejmowali działania w celu aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych. Pracownicy socjalni zawierali również kontrakty socjalne, w celu motywowania do aktywnego poszukiwania pracy. Pracownicy socjalni drukowali i przekazywali osobom bezrobotnym, korzystającym ze świadczeń z pomocy społecznej, aktualne oferty. W kontrolowanym okresie, również na tablicach ogłoszeń Ośrodka, umieszczano informacje o aktualnych ofertach pracy oraz poradnictwie zawodowym świadczonym przez PUP w Pyrzycach. Ośrodek kieruje osoby zarejestrowane w

Powiatowego Urzędu Pracy w Pyrzycach do prac społecznie użytecznych, które prowadzone są terenie Gminy Pyrzyce.

Nie wniesiono uwag do badanego obszaru.

(akta kontroli str. 28 - 36)

IV. Tryb przyznawania świadczeń z pomocy społecznej

W zakresie trybu przyznawania świadczeń z pomocy społecznej kontroli podlegają świadczenia w postaci:

1. zasiłków stałych,
2. zasiłków okresowych,
3. zasiłków celowych i w naturze
4. specjalnych zasiłków celowych,
5. dożywiania (posiłki, świadczenia pieniężne, pomoc rzeczowa),
6. usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych,
7. specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
8. kierowania do domów pomocy społecznej i ustalania odpłatności za pobyt w DPS,
9. pomocy rzeczowej w formie schronienia, zapewnienia posiłku oraz niezbędnego ubrania,
10. zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
11. sprawienia pogrzebu,
12. kontraktów socjalnych,
13. pracy socjalnej.

Z analizy sprawozdania rocznego MRiPS-03 z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach za I-XII 2022 r. oraz sprawozdania z realizacji Programu „Posiłek w szkole i w domu” za 2022 r. wynika, że OPS w Pyrzycach zrealizował następujące świadczenia dla podanej liczby osób:

- zasiłki stałe – 125 osób,
- zasiłki okresowe – 192 osoby,
- posiłek – 144 osób,
- zasiłki pieniężne – „Posiłek w szkole i w domu” – 490 osób, którym przyznano decyzją świadczenie,
- usługi opiekuńcze – 98 osób,
- specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi – 7 osób,
- zasiłki celowe i w naturze – 280 osób, w tym specjalne zasiłki celowe – 46 osób,
- zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego – 7 osób,
- schronienie – 12 osób,
- sprawienie pogrzebu – 5 osób,
- odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej – 26 osób,
- kierowanie do środowiskowego domu samopomocy – 8 osób
- pomoc wyłącznie w postaci pracy socjalnej – 104 rodziny,
- kontrakty socjalne część A – 17 kontraktów socjalnych.

Przy analizie dokumentacji zastosowana zostanie metoda polegająca na losowaniu określonej liczby świadczeniobiorców z list wypłat poszczególnych świadczeń pieniężnych oraz z dostępnych list grup poszczególnych form pomocy niepieniężnej w miesiącu marcu i wrześniu 2022 r. W razie braku na liście wystarczającej liczby świadczeniobiorców do wyboru próby, pod uwagę wzięte będą inne miesiące z okresu objętego kontrolą.

Zasiłki stałe i składki na ubezpieczenie zdrowotne

Zgodnie z art. 37 ust. 1 pkt 1 i pkt 2 zasiłek stały przysługuje:

1. pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej;
2. pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

Sprawdzono wybraną na podstawie przyjętej metody losowania dokumentację osób, którym przyznano zasiłki stałe przyznane na podstawie następujących decyzji:

1. OPS-SŚw.400.38.2022.EM z dnia 05.01.2022 r.,
2. OPS-SŚw.400.86.2022.AM z dnia 10.01.2022 r.,
3. OPS-SŚw.400.420.2022.AM z dnia 20.01.2022 r.,
4. OPS-SŚw.400.294.2022.AM z dnia 14.01.2022 r.,

(akta kontroli str. 37 - 38)

Decyzja wskazana w pkt 1, przyznająca zasiłek stały w wysokości 620,37 zł, w treści rozstrzygnięcia określała, że ww. kwota płatna będzie w następujący sposób: „(...) kwota 400 zł płatna w bonach oraz 220,37 zł płatna przekazem pocztowym (...)”. Jednak w podstawie prawnej decyzji nie wskazano art. 11 ustawy o pomocy społecznej, a dokumentacja sprawy nie odzwierciedlała przesłanek do wypłaty zasiłki stałego w formie bonów. Powyższe uchybienie nie miało wpływu na udzieloną pomoc, w związku z tym poinstruowano Dyrektora Ośrodka o konieczności odzwierciedlania faktów istotnych dla sprawy w treści decyzji oraz dokumentacji sprawy.

W sprawie zakończonej decyzją wskazaną w pkt 3, strona postępowania w dniu 28.12.2021 r., złożyła wniosek z prośbą kontynuację pobytu w schronisku z usługami opiekuńczymi. Na podstawie złożonej dokumentacji oraz rodzinnego wywiadu środowiskowego, przeprowadzonego w dniu 31 grudnia 2021 r. zmieniono decyzję przyznającą zasiłek stały, jednak nie poinformowano strony o wszczęciu postępowania z urzędu, w sprawie zmiany wysokości zasiłku, z uwagi na zmianę przepisów od 1 stycznia 2022 r. Z uwagi na to, że uchybienie nie miało wpływu na udzieloną pomoc Poinstruowano Dyrektora Ośrodka, że wprowadzie w art. 106 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej, w zdaniu drugim ustawodawca wskazuje, że zmiana decyzji administracyjnej na korzyść strony nie wymaga jej zgody, jednakże zgodnie z treścią art. 14 u.p.s. w sprawach nieuregulowanych w ustawie stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 572), jeżeli ustawa nie stanowi inaczej. W związku z tym, gdy postępowanie administracyjne wszczyna się z urzędu, zgodnie art. 61 § 1 k.p.a., to należy zawiadomić stronę o wszczęciu postępowania z urzędu, co określono w § 4 ww. przepisu.

Poddana kontroli dokumentacja zawiera wniosek z datą wpływu do Ośrodka, a także dokumenty stanowiące podstawę przyznania świadczenia. Przyznanie zasiłków stałych poprzedzone było przeprowadzonymi, w ustawowym terminie, rodzinnymi wywiadami środowiskowymi, które wyczerpująco opisywały sytuacje osób i rodzin. Pomoc przyznawana była w ciągu miesiąca od złożenia wniosku. Decyzje administracyjne zostały wydane w terminie do 30 dni od daty wpływu do Ośrodka wniosku. Termin wypłaty świadczeń był

określany w treści decyzji. Decyzje zawierały wszystkie elementy określone w art. 107 k.p.a. i wskazywały okres, na jaki został przyznany zasiłek stały. W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji. Jednocześnie stwierdzono, że w decyzjach administracyjnych jako organ wydający decyzje wskazano Ośrodek, a na kwestionariuszach wywiadów środowiskowych znajdowała się pieczęć OPS w Pyrzycach, która nie spełniała wymogów określonych w rozporządzeniu w sprawie wywiadu środowiskowego. Powyższe stanowiło uchybienia, a stanowisko w tym zakresie przedstawione zostało w treści niniejszego protokołu na str. 41 - 42.

(akta kontroli str. 39 – 40)

Nie wniesiono innych uwag do kontrolowanej dokumentacji.

Zasiłki okresowe

Zgodnie z art. 38 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej zasiłek okresowy przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego:

1. osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarujące;
2. rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny.

Ponadto zgodnie z art. 38 ust. 3 ww. ustawy kwota zasiłku okresowego nie może być niższa niż 50% różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej, a dochodem tej osoby oraz kryterium dochodowym rodziny, a dochodem tej rodziny.

Sprawdzono wybraną, na podstawie przyjętej metody, dokumentację osób, którym przyznano zasiłki okresowe przyznane na podstawie następujących decyzji:

1. OPS-SŚw.401.1625.2022.AM z dnia 01.09.2022.,
2. OPS-SŚw.401.1693.2022.AM z dnia 09.09.2022 r.,
3. OPS-SŚw.401.1426.2022.AM z dnia 11.07.2022 r.,
4. OPS-SŚw.401.879.2022.AM z dnia 11.04.2022 r.,
5. OPS-SŚw.401.1687.2022.AM z dnia 08.09.2022 r.,
6. OPS-SŚw.401.256.2022.EM z dnia 13.01.2022 r.

(akta kontroli str. 41 - 43)

W sprawie zakończonej decyzją wskazaną w pkt 1, przyznano zasiłek okresowy „z powodu bezrobocia na zabezpieczenie podstawowych potrzeb” w wysokości 99,07 zł na okres od 1 września 2022 r. do 31 grudnia 2022 r. Z dokonanych ustaleń wynika, że strona postępowania złożyła podanie o pomoc w dniu 1 września 2022 r. Zgodnie z art. 8 ust. 3 za dochód uważa się sumę miesięcznych przychodów z miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku lub w przypadku utraty dochodu z miesiąca, w którym wniosek został złożony. Natomiast wysokość zasiłku w miesiącu wrześniu 2022 r. ustalono w oparciu o dochód rodziny z miesiąca złożenia wniosku. Z badanej dokumentacji wynika, że dochód rodziny w miesiącu sierpniu 2022 r. wynosił 2702,43 zł, tj. 540,49 zł na osobę w rodzinie i w związku z tym zasiłek okresowy w miesiącu wrześniu powinien wynosić 148,79 zł. Zaś w miesiącu wrześniu 2022 r. rodzina uzyskała dochód w wysokości 2801,87 zł, tj. 560,37 zł na osobę w rodzinie (zmiana dochodu przekraczała 10% kryterium dochodowego), w związku z tym od października 2022 r. do grudnia 2022 r. zasiłek okresowy powinien wynosić 99,07 zł. W związku z powyższym stwierdzono, że uwzględnienie dochodu z września 2022 r. miało niekorzystny wpływ na

wysokość udzielonej pomocy w miesiącu wrześniu. W dniu kontroli, badana decyzja nie obowiązywała już w obrocie prawnym, w związku z tym nie było możliwości dokonania jej korekty.

Dodatkowo ustalono, że w dokumentacji sprawy znajduje się oświadczenie o dochodzie, jednego z dorosłych członków rodziny, które nie zawiera klauzuli o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia, określonej w art. 57 ust. 3c ustawy o pomocy społecznej. Zgodnie z art. 107 ust. 5b pkt 7 u.p.s. sytuację osobistą, rodzinną, dochodową i majątkową osoby lub rodziny ustala się na podstawie zaświadczenia albo oświadczenia o wysokości wynagrodzenia z tytułu zatrudnienia, zawierającego informacje o wysokości potrąconej zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych, kosztów uzyskania przychodu, składki na ubezpieczenie zdrowotne, składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe w części finansowanej przez ubezpieczonego oraz składki na ubezpieczenie chorobowe. Natomiast zgodnie z art. 107 ust. 5c do oświadczeń, o których mowa w ust. 5b, przepis art. 57 ust. 3c stosuje się odpowiednio. Dodatkowo badane oświadczenie nie posiadało elementów określonych w art. 107 ust. 5b pkt 7, co oznacza, że sytuacja dochodowa rodziny została ustalona bez zachowania należytej rzetelności i sprzecznie z ww. przepisem. Strona postępowania zwróciła się z wnioskiem, cyt.: „(...) o pomoc finansową na żywność oraz zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych (...)”, natomiast pracownik socjalny w kwestionariuszu rodzinnego wywiadu środowiskowego, nie ustalił „podstawowych potrzeb bytowych” wskazanych w podaniu strony postępowania. Poinstruowano Dyrektora ośrodka o konieczności dokumentowania dochodów wszystkich osób w rodzinie na podstawie zaświadczeń lub oświadczeń, posiadających elementy określone z art. 8 ust. 3, art. 57 ust. 3c oraz art. 107 ust. 5b pkt 7 u.p.s. Powyższe uchybienia i nieprawidłowości, świadczą o braku rzetelności pracownika socjalnego podczas sporządzania dokumentacji i należytego nadzoru Dyrektora Ośrodka.

W decyzji wskazanej w pkt 2, w sentencji decyzji nie wskazano powodu przyznania zasiłku okresowego, a zamiast tego w treści rozstrzygnięcia określono przeznaczenie zasiłku, tj. „zasiłek okresowy na zabezpieczenie podstawowych potrzeb życiowych w kwocie 1000 zł miesięcznie”. Przyznanie świadczenia w postaci zasiłku okresowego ma charakter związany, na co wskazuje sformułowanie „zasiłek okresowy przysługuje”, o ile tylko osoba samotnie gospodarująca lub rodzina ubiegająca się o tego rodzaju pomoc spełnia ustawowo określone kryterium dochodowe (art. 8 ust. 2 u.p.s.) i znajduje się w trudnej sytuacji życiowej, której nie może samodzielnie przezwyciężyć (zob. wyrok WSA w Łodzi z dnia 10 listopada 2015 r., II SA/Łd 861/15, LEX nr 1945295, a także: wyrok WSA w Olsztynie z dnia 14 stycznia 2020 r., II SA/OI 974/19, LEX nr 2773490; wyrok WSA w Gdańsku z dnia 21 lutego 2019 r., III SA/Gd 950/18, LEX nr 2633817). Spełnienie przesłanek pozytywnych, wynikających z ustawy, daje więc podstawę do otrzymania wskazanego zasiłku. W tym miejscu warto przywołać wyrok WSA w Krakowie z dnia 11 grudnia 2013 r., z którym potwierdzono, że zasiłek okresowy z art. 38 u.p.s. jest świadczeniem o charakterze obligatoryjnym.

W treści uzasadnienia decyzji wskazano, że w rodzinie występuje okoliczność wymieniona w art. 7 ustawy tj. ubóstwo i rodzina niepełna. Natomiast pracownik socjalny wnioskuje o pomoc „w związku z trudną sytuacją finansową spowodowaną wielodzietnością oraz bezrobociem” pomimo tego, że strona postępowania nie posiadała statutu osoby bezrobotnej. W kwestionariuszu wywiadu, opis dotyczący sytuacji rodziny był lakoniczny. Wynikało z niego, że strona samotnie wychowywała troje dzieci, w wieku: 18 miesięcy, 3 lat i 4 lat. Jednak dokumentacja sprawy nie odzwierciedla tego, jak radzi sobie ona z wychowywaniem dzieci oraz czy w rodzinie występują problemy opiekuńcze, itd. We wniosku

klientka Ośrodka poprosiła o pomoc finansową „na zakup żywności i potrzeby dzieci.” Strona kwalifikowała się do pomocy w formie świadczenia pieniężnego, tj. zasiłku celowego, w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”. Jednak w kwestionariuszu wywiadu nie zaplanowano pomocy finansowej na zakup żywności pomimo posiadanych przez stronę uprawnień. Powyższy sposób działania był sprzeczny z art. 106 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej. Zgodnie z art. 36 pkt 1 lit. c cytowanej ustawy zasiłek celowy jest świadczeniem pieniężnym z pomocy społecznej, natomiast zgodnie z art. 106 ust. 4 ww. ustawy, o przyznaniu lub odmowie przyznania świadczenia wydaje się decyzję administracyjną.

Dodatkowo ustalono, że pracownik socjalny nie odzwierciedlił w dokumentacji sprawy informacji, na temat udzielenia pełnej informacji o przysługujących stronie świadczeniach i dostępnych formach pomocy, które mogłyby poprawić sytuację finansową rodziny, co było sprzeczne z art. 119 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 pkt 4 u.p.s. Natomiast jak wynika z analizy kwestionariusza wywiadu środowiskowego, w zakresie innych form wsparcia, strona została jedynie zobowiązana do zarejestrowania w urzędzie pracy oraz do informowania o wszelkich zmianach. Ponadto pracownik socjalny nie określił potrzeb dzieci, wskazanych przez stronę w podaniu o pomoc, co było sprzeczne z art. 119 ust. 1 pkt 1 ppkt 2 ww. ustawy, zgodnie, z którym do zadań pracownika socjalnego należy w szczególności, między innymi, dokonywanie analizy, diagnozy i oceny zjawisk indywidualnych i społecznych, a także formułowanie opinii w zakresie zapotrzebowania na świadczenia z pomocy społecznej oraz kwalifikowanie do uzyskania tych świadczeń.

W sprawie zakończonej decyzją administracyjną wskazaną w pkt 3 ustalono, że w rozstrzygnięciu decyzji nie określono powodu przyznania pomocy, a zamiast tego decyzją określono na jaki cel przyznano zasiłek okresowy, tj. „na zabezpieczenie podstawowych potrzeb”, co było błędnym działaniem. Stanowisko w tym zakresie wskazano na str. 13.

W sprawie zakończonej decyzją administracyjną wskazaną w pkt 4 ustalono, że strona ubiegała się o pomoc finansową na zakup żywności w ramach programu „posiłek w szkole i w domu” i leków. Podczas wywiadu środowiskowego ustalono, że „rodzina prosi o pomoc na żywność z programu wieloletniego, przeliczenie zasiłku stałego w związku z waloryzacją, pomoc na leki.” Stronie przyznano zasiłek okresowy „na zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych, w tym na zakup leków w kwocie 177,69 zł miesięcznie”. Jak już wspomniano wcześniej przyznawanie zasiłku okresowego z przeznaczeniem na konkretny cel było błędnym działaniem.

W sprawie zakończonej decyzją wskazaną w pkt 5 strona postępowania zwróciła się z podaniem o przyznanie „obiadów dla dzieci w szkołach” oraz „zasiłku okresowego i celowego na opłaty, żywność środki czystości.”, a decyzją administracyjną przyznano zasiłek okresowy, z przeznaczeniem na konkretny cel, tj. „na zabezpieczenie podstawowych potrzeb w tym na dofinansowanie do opłat mieszkaniowych, żywność, środki czystości”, co było błędnym działaniem.

Ustalono także, że strona postępowania była osobą bezrobotną, zarejestrowaną w urzędzie pracy i dochód jej nie przekraczał kryterium dochodowego określonego w ustawie o pomocy społecznej. W związku z tym spełniała przesłanki kwalifikująca do przyznania zasiłku okresowego. Zważywszy na powyższe oraz na to, że w uzasadnieniu decyzji wskazano również szereg innych przyczyn uniemożliwiających stronie pokonanie trudnych sytuacji życiowych (akta kontroli str. 81), wątpliwości budzi fakt, że w dokumentacji wchodzącej w skład postępowania administracyjnym nie odniesiono się do prośby klientki o przyznanie zasiłku celowego na opłaty, żywność i środki czystości. Powyższy sposób działania był

sprzeczny z art. 106 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej. Należy w tym miejscu nadmienić, że zgodnie z art. 36 pkt 1 lit. c ustawy o pomocy społecznej zasiłek celowy jest świadczeniem pieniężnym z pomocy społecznej, natomiast zgodnie z art. 106 ust. 4 ww. ustawy, o przyznaniu lub odmowie przyznania świadczenia wydaje się decyzję administracyjną.

W sprawie zakończonej decyzją, wskazaną w pkt 6 przyznano zasiłek okresowy od 1 stycznia do 30 kwietnia 2022 r., w wysokości 388 zł. Świadczenie zrealizowano częściowo w formie pieniężnej, wypłacając kwotę 138 zł gotówką i częściowo w formie niepieniężnej, w postaci bonu żywnościowego w kwocie 250 zł. Jednak w podstawie prawnej decyzji nie wyszczególniono art. 11 ustawy o pomocy społecznej, a w jej uzasadnieniu nie wskazano przyczyn realizacji świadczenia pieniężnego w postaci bonów żywnościowych. Natomiast informację o tym, że istnieje możliwość marnotrawienia przez stronę środków z uwagi na to, że nadużywa alkoholu, odzwierciedlono w diagnozie kwestionariusza rodzinnego wywiadu środowiskowego. Zgodnie z art. 36 pkt 1 lit. b u.p.s., zasiłek okresowy jest klasyfikowany jako pomoc pieniężna, jednak nie udokumentowano czy strona postępowania została poinformowana, że świadczenie będzie realizowane w formie bonów żywnościowych (brak oświadczenia klienta). Dodatkowo stronie przyznano jedynie zasiłek celowy na zakup posiłku lub żywności w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”, w formie bonów w wysokości 50 zł miesięcznie. Natomiast na podstawie badanej dokumentacji ustalono, że w dniu przeprowadzania wywiadu środowiskowego, strona postępowania mieszkała z rodzicami, którzy pomagali jej w formie żywności i opłacali rachunki. W związku z czym stwierdzono, że przyznano pomocy w formie bonów żywnościowych łącznie na kwotę 300 zł (tj. 250 zł zasiłku okresowego i 50 zł z programu) osobie, której potrzeby w zakresie wyżywienia były zabezpieczone. Kleinowi przyznano również zasiłek celowy na zakup ortozy. Poinstruowano Dyrektora Ośrodka, że zgodnie z art. 3 ust. 3 u.p.s. rodzaj, forma i rozmiar świadczenia powinny być odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy. Należy w tym miejscu wskazać, że strona postępowania była długotrwale chora (w wyniku wypadku komunikacyjnego), a dochód jej nie przekraczał kryterium dochodowego określonego w pomocy społecznej. Strona spełniała przesłanki kwalifikujące do przyznania zasiłku okresowego, który ma charakter obligatoryjny po spełnieniu określonych warunków. Jednak zasiłek okresowy przyznano z przeznaczeniem na określony cel, tj. „zabezpieczenie podstawowych potrzeb, tj. leków, odzieży”, co było błędnym działaniem. Stanowisko w tym zakresie przedstawiono na str. 13. Zważywszy na powyższe oraz na to, że strona postępowania prosiła o pomoc na konkretne cele, co pracownik socjalny uszczegółowił w kwestionariuszu wywiadu, w części dotyczącej potrzeb strony, w sposób następujący „Klient prosi o pomoc finansową na zak. żywności, leków, zak. odzieży oraz dof. do ortozy podnoszącej stopę” stwierdzono, że należało przeprowadzić oddzielne postępowanie administracyjne w sprawie przyznania świadczenia w formie zasiłków celowych, w odniesieniu do wszystkich potrzeb zgłaszanych przez stronę postępowania, zgodnie z art. 106 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej.

(akta kontroli str. 44- 110)

Poddana kontroli dokumentacja zawierała wniosek z datą wpływu do Ośrodka. W aktach spraw znajdowały się dokumenty stanowiące podstawę przyznania świadczenia. Przyznanie zasiłków okresowych poprzedzone było przeprowadzonymi, w ustawowym terminie, rodzinnymi wywiadami środowiskowymi, które wyczerpująco opisywały sytuacje osób i rodzin. W jednej z badanych spraw dochód klienta był błędnie ustalony, co miało wpływ na wysokość pierwszego świadczenia. Pomoc przyznawana była w ciągu miesiąca od złożenia

wniosku. W treści rozstrzygnięć 5 z 6 badanych decyzji określono cel przeznaczenia zasiłku okresowego, co stanowiło uchybienie, zważywszy na związany charakter świadczenia obligatoryjnego jakim jest zasiłek okresowy. Powyższy sposób konstruowania decyzji spowodował, że badane świadczenie ma znamiona zasiłku celowego, które jest świadczeniem fakultatywnym. Tylko w jednej decyzji wskazano „bezrobocie” jako powód jego przyznania. Decyzje administracyjne zostały wydane w terminie do 30 dni od daty wpływu do Ośrodka wniosku i zawierają wszystkie elementy określone art. 107 § 1 k.p.a. Decyzje wskazywały okres, na jaki przyznano zasiłek okresowy i terminy wypłat świadczeń. W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji przez stronę. Jednocześnie stwierdzono, że w decyzjach administracyjnych jako organ wydający decyzje wskazano Ośrodek, a na kwestionariuszach wywiadów środowiskowych znajdowała się pieczęć OPS w Pyrzycach, która nie spełniała wymogów określonych w rozporządzeniu w sprawie wywiadu środowiskowego. Powyższe stanowiło uchybienia, a stanowisko w tym zakresie przedstawione zostało w treści niniejszego protokołu na str. 41 - 42.

Nie wniesiono innych uwag do kontrolowanej dokumentacji.

Zasiłki celowe

Zgodnie z art. 39 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej może być przyznany zasiłek celowy. Zgodnie z art. 39 ust. 2 ustawy zasiłek celowy może być przyznany w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, niezbędnych przedmiotów użytku domowego. Podczas czynności kontrolnych sprawdzono, wybraną na podstawie przyjętej metody losowania, dokumentację osób otrzymujących zasiłki celowe, przyznane decyzjami administracyjnymi znak:

1. OPS-SŚw.402.1778.2022.EM z dnia 21.09.2022 r.,
2. OPS-SŚw.402.1711.2022.AM z dnia 13.01.2022 r.,
3. OPS-SŚw.402.1730.2022.EM z dnia 12.09.2022 r.,
4. OPS-SŚw.402.1605.2022.EM z dnia 24.08.2022 r.,
5. OPS-SŚw.402.866.2022.EM z dnia 08.04.2022 r.,
6. OPS-SŚw.402.725.2022.AM z dnia 17.03.2022 r.,
7. OPS-SŚw.402.502.2022.AM z dnia 31.01.2022 r.,
8. OPS-SŚw.402.730.2022.EM z dnia 18.03.2022 r.

(akta kontroli str. 111 – 113)

W podstawie prawnej decyzji wymienionych w pkt 1 i pkt 3 - 4 wskazano art. 108 k.p.a. zgodnie z którym decyzji, od której służy odwołanie, może być nadany rygor natychmiastowej wykonalności, gdy jest to niezbędne ze względu na ochronę zdrowia lub życia ludzkiego albo dla zabezpieczenia gospodarstwa narodowego przed ciężkimi stratami bądź też ze względu na inny interes społeczny lub wyjątkowo ważny interes strony. Jednakże zespół kontrolujący ustalił, że treść uzasadnienia decyzji oraz dokumentacja sprawy nie odzwierciedlają potrzeby zastosowania rygoru natychmiastowej wykonalności w danej sprawie. Nadanie rygoru natychmiastowej wykonalności nie zostało również odzwierciedlone w treści rozstrzygnięcia decyzji. Ocena, czy istnieją przesłanki nadania decyzji nieostatecznej rygoru natychmiastowej wykonalności, należy do organu, który wydał decyzję. Jednakże, gdy organ stwierdzi, że istnieją przesłanki określone w art. 108 § 1 k.p.a., wówczas obowiązany jest nadać decyzji rygor natychmiastowej wykonalności, która wymaga uzasadnienia w decyzji. Ponieważ art. 108 przewiduje wyjątek od zasady niewykonywania decyzji nieostatecznych, przesłanki uzasadniające taki rygor muszą być poddawane ścisłej wykładni (wyrok Wojewódzkiego Sądu

Administracyjnego w Warszawie z dnia 9 lutego 2017 r., sygn. akt. VI SA/Wa 1709/16). Dyrektorowi udzielono instruktażu i wskazano konieczność informowania stron, w rozstrzygnięciu decyzji, o przyznanej uprawnieciu, polegającym na natychmiastowej wykonalności decyzji oraz o uzasadnianiu przyznania tego uprawnienia.

Realizacja decyzji administracyjnych (tj. wypłata świadczeń pieniężnych) wskazanych w pkt 2 i pkt 5 – 8 nastąpiła przed ich uprawomocnieniem. Badanym decyzjom nie nadano rygoru natychmiastowej wykonalności określonego w art. 108 k.p.a., a strony postępowań nie złożyły oświadczeń o możliwości zrzeczenia się prawa do wniesienia odwołania wobec organu administracji publicznej, który wydał decyzję, określonego w art. 127a ww. ustawy. W związku z tym, że uchybienie nie miało wpływu na udzieloną pomoc, poinstruowano Dyrektora Ośrodka, że zgodnie z art. 16 §1 i §3 k.p.a. decyzje, od których nie służy odwołanie w administracyjnym toku instancji lub wnioski o ponowne rozpatrzenie sprawy, są ostateczne. W związku z czym, aby realizować decyzje od których służy odwołanie, należy odbierać od stron oświadczenie określone w art. 127a k.p.a. lub nadawać im, uzasadniony, rygor natychmiastowej wykonalności na podstawie art. 108 ww. ustawy, bądź też wykonywać decyzje administracyjne w oparciu o art. 130 §4 ustawy Kodeks postępowania administracyjnego, co pozwoli na wykonanie decyzji przed upływem terminu do wniesienia odwołania.

Poddana kontroli dokumentacja zawierała wnioski z datą wpływu do Ośrodka, a także dokumenty stanowiące podstawę przyznania świadczenia. Przyznanie zasiłków celowych poprzedzone było przeprowadzonymi, w ustawowym terminie, rodzinnymi wywiadami środowiskowymi, które wyczerpująco opisywały sytuacje osób i rodzin. Dochód klientów był prawidłowo ustalony. Pomoc przyznawana była w ciągu miesiąca od złożenia wniosku. Decyzje administracyjne zostały wydane w terminie do 30 dni od daty wpływu do Ośrodka wniosku i zawierały wszystkie elementy określone art. 107 § 1 k.p.a. Decyzje wskazywały terminy wypłaty świadczeń. W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji przez stronę, a w jednym przypadku brak daty odbioru decyzji na potwierdzeniu odbioru. Jednocześnie stwierdzono, że w decyzjach administracyjnych jako organ wydający decyzje wskazano Ośrodek, a na kwestionariuszach wywiadów środowiskowych znajdowała się pieczęć OPS w Pyrzycach, która nie spełniała wymogów określonych w rozporządzeniu w sprawie wywiadu środowiskowego. Powyższe stanowiło uchybienie, a stanowisko w tym zakresie przedstawione zostało w treści niniejszego protokołu na str. 41 - 42.

Nie wniesiono innych uwag do kontrolowanej dokumentacji.

Specjalne zasiłki celowe

Zgodnie z art. 41 pkt 1 w szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie albo rodzinie o dochodach przekraczających kryterium dochodowe może być przyznany specjalny zasiłek celowy w wysokości nieprzekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny, który nie podlega zwrotowi.

Podczas czynności kontrolnych sprawdzono, wybraną na podstawie przyjętej metody losowania, dokumentację osób otrzymujących zasiłki specjalne celowe, przyznane decyzjami administracyjnymi znak:

1. OPS-SŚw.4020.1692.2022.AM z dnia 09.09.2022 r.,
2. OPS-SŚw.4020.738.2022.AM z dnia 18.03.2022 r.,
3. OPS-SŚw.402.1629.2022.EM z dnia 22.03.2022 r.

(akta kontroli str. 114)

Realizacja decyzji administracyjnych (tj. wypłata świadczeń pieniężnych) wskazanych w pkt 1 – 3 nastąpiła przed ich uprawomocnieniem. Badanym decyzjom nie nadano rygoru natychmiastowej wykonalności określonego w art. 108 k.p.a., a strony postępowań nie złożyły oświadczeń o możliwości zrzeczenia się prawa do wniesienia odwołania wobec organu administracji publicznej, który wydał decyzję, określonego w art. 127a ww. ustawy. W związku z tym poinstruowano Dyrektora, że zgonie z art. 16 §1 i §3 k.p.a. decyzje, od których nie służy odwołanie w administracyjnym toku instancji lub wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy, są ostateczne. Stanowisko w tym zakresie przedstawiono w niniejszym protokole na str. 17.

Poddana kontroli dokumentacja zawierała wniosek z datą wpływu do Ośrodka, a także dokumenty stanowiące podstawę przyznania świadczenia. Przyznanie specjalnych zasiłków celowych poprzedzone było przeprowadzonymi, w ustawowym terminie, rodzinnymi wywiadami środowiskowymi, które wyczerpująco opisywały sytuacje osób i rodzin. Dochód klientów był prawidłowo ustalony. Pomoc przyznawana była w ciągu miesiąca od złożenia wniosku. Decyzje administracyjne zostały wydane w terminie do 30 dni od daty wpływu do Ośrodka wniosku wraz z wymaganą dokumentacją. Decyzje zawierają wszystkie elementy określone art. 107 § 1 k.p.a. Termin wypłaty świadczeń był określany w decyzjach. W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji przez stronę. Jednocześnie stwierdzono, że w decyzjach administracyjnych jako organ wydający decyzje wskazano Ośrodek, a na kwestionariuszach wywiadów środowiskowych znajdowała się pieczęć OPS w Pyrzycach, która nie spełniała wymogów określonych w rozporządzeniu w sprawie wywiadu środowiskowego. Powyższe stanowiło uchybienia, a stanowisko w tym zakresie przedstawione zostało w treści niniejszego protokołu na str. 41 - 42.

Nie wniesiono innych uwag do kontrolowanej dokumentacji.

Zasiłek celowy w sytuacji zdarzeń losowych

Zgodnie z art. 40 ust 1 i ust. 3 zasiłek celowy może być przyznany osobie albo rodzinie, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego, niezależnie od dochodu i może nie podlegać zwrotowi.

Podczas czynności kontrolnych sprawdzono, wybraną na podstawie przyjętej metody losowania, dokumentację osób otrzymujących zasiłki celowe, przyznane w sytuacji zdarzeń losowych, decyzjami administracyjnymi znak:

1. OPS-SŚw.4022.1615.2022.EM z dnia 31.08.2022 r.,
2. OPS-SŚw.4022.990.2022.AM z dnia 22.04.2022 r.,
3. OPS-SŚw.4022.1614.2022.EM z dnia 31.08.2022 r.,

(akta kontroli str. 115)

Poddana kontroli dokumentacja zawierała wniosek z datą wpływu do Ośrodka. W aktach spraw znajdowały się dokumenty stanowiące podstawę przyznania świadczenia. Przyznanie zasiłków celowych z tytułu zdarzenia losowego poprzedzone było przeprowadzonymi, w ustawowym terminie, rodzinnymi wywiadami środowiskowymi (cz. VII), które wyczerpująco opisywały sytuacje osób i rodzin. W kontrolowanej dokumentacji dochód klientów był prawidłowo ustalany, a pomoc przyznawana była w ciągu miesiąca od złożenia wniosku. Decyzje administracyjne zostały wydane w terminie do 30 dni od daty wpływu do Ośrodka wniosku i zawierają wszystkie elementy określone art. 107 § 1 k.p.a. Decyzje wskazywały okres, na jaki przyznano zasiłek i terminy wypłat świadczeń. W kontrolowanej dokumentacji

odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji przez stronę. Jednocześnie stwierdzono, że w decyzjach administracyjnych jako organ wydający decyzje wskazano Ośrodek, a na kwestionariuszach wywiadów środowiskowych znajdowała się pieczęć OPS w Pyrzycach, która nie spełniała wymogów określonych w rozporządzeniu w sprawie wywiadu środowiskowego. Powyższe stanowiło uchybienia, a stanowisko w tym zakresie przedstawione zostało w treści niniejszego protokołu na str. 41 - 42.

Nie wniesiono uwag do kontrolowanej dokumentacji.

Program „Posiłek w szkole i w domu”

Pomoc w zakresie dożywiania była udzielana zgodnie z uchwałą Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019-2023.

W 2022 Ośrodek pokrywał koszty dożywiania w:

1. Szkole Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi im. Leonida Teligi w Pyrzycach - cena posiłku 6,90 zł.
2. Szkole Podstawowej im. Janusza Korczaka w Pyrzycach - cena posiłku 7 zł.
3. Szkole Podstawowej im. Jana Pawła II w Brzesku:
 - dla dzieci z punktu przedszkolnego - cena posiłku 5,95 zł;
 - dla uczniów klas 0-VIII - cena posiłku 7,35 zł.
4. Szkole Podstawowej w Żabowie - cena posiłku 7,56 zł.
5. Szkole Podstawowej w Mielęcinie - cena posiłku 6,72 zł.
6. Specjalnym Ośrodku Szkłono - Wychowawczym w Pyrzycach - cena posiłku 7 zł.
7. Przedszkolu Publicznym nr 3 w Pyrzycach - cena posiłku 7 zł, aneksowano od maja 2022 - cena posiłku 7,40 zł.
8. Przedszkolu Publicznym nr 4 w Pyrzycach - cena posiłku 7,50 zł.
9. Przedszkolu Publicznym w Brzezynie - cena posiłku 7 zł.
10. Przedszkolu Publicznym funkcjonującym w Żabowie - cena posiłku 5,90 zł, aneksowano od kwietnia 2022 r. - cena posiłku 6,20 zł.
11. Szpitalu Powiatowym w Pyrzycach - cena posiłku 15 zł, aneksowano od maja 2022 r. - cena posiłku 18 zł.
12. Niepublicznym Przedszkolu z oddziałami integracyjnymi „Promyczek” w Pyrzycach - cena posiłku 13 zł, od lutego 2022 aneksowano - cena posiłku 15 zł.
13. Niepublicznym Przedszkolu „Piotruś Pan” w Pyrzycach - cena posiłku 10 zł, aneksowano od lutego 2022 r. - cena posiłku 11 zł.
14. P.H.U. Presto w Pyrzycach - cena posiłku bez dowozu 14,50 zł i cena posiłku z dowozem 16 zł.
15. Spółdzielni Socjalnej „Brzoza” w Brzesku - cena posiłku 19 zł.

W 2023 r. Ośrodek pokrywał koszty dożywiania w:

1. Szkole Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi im. Leonida Teligi w Pyrzycach - cena posiłku 7,50 zł.
2. Szkole Podstawowej im. Janusza Korczaka w Pyrzycach - cena posiłku 7,50 zł.
3. Szkole Podstawowej im. Jana Pawła II w Brzesku:
 - dla dzieci z punktu przedszkolnego - cena posiłku 8,40 zł,
 - dla uczniów klas 0-VIII - cena posiłku 10,50 zł.
1. Szkole Podstawowej funkcjonująca w Zespole Szkolno-Przedszkolnym z siedzibą w Żabowie - cena posiłku 9,72 zł.

2. Szkole Podstawowej w Okunicy funkcjonująca w Zespole Szkolno-Przedszkolnym z siedzibą w Żabowie 8 - cena posiłku 9,72 zł.
3. Szkole Podstawowej w Mielęcinie - cena posiłku 10,26 zł.
4. Specjalnym Ośrodku Szklono - Wychowawczym w Pyrzycach - cena posiłku 8 zł.
5. Zespole Szkół nr 2 Centrum Kształcenia ustawicznego w Pyrzycach - cena posiłku 8 zł.
6. Przedszkolu Publicznym nr 4 w Pyrzycach - cena posiłku 8,66 zł, aneksowano od października 2022 r. i zmiana kwoty na 9 zł
7. Przedszkolu Publicznym nr 3 ul. w Pyrzycach - cena posiłku 8,40 zł, aneksowano od maja 2022 r. - cena posiłku 9 zł.
8. Przedszkolu Publicznym w Zespole Szkolno - Przedszkolnym z siedzibą w Żabowie - cena posiłku 6,20 zł, aneksowano od października 2022 - cena posiłku 8,50 zł.
9. Szpitalu Powiatowym w Pyrzycach - cena posiłku 22 zł.
10. Niepublicznym Przedszkolu „Piotruś Pan” w Pyrzycach - cena posiłku 11 zł, aneksowano od lutego 2023 - cena posiłku 12zł.
11. Niepublicznym Przedszkolu z oddziałami integracyjnymi „Promyczek” w Pyrzycach - cena posiłku 15 zł, aneksowano od lutego 2023 r. - cena posiłku 16 zł.
12. P.H.U. Presto w Pyrzycach - cena posiłku bez dowozu 20 zł, cena posiłku z dowozem 21,50 zł.
13. Spółdzielni Socjalnej „Brzoza” w Brzesku - cena posiłku 26 zł.

W okresie poddanym kontroli, zgodnie z informacją przekazaną przez Dyrektora Ośrodka, dzieci objęte pomocą w formie posiłku jadły takie same posiłki co pozostałe dzieci. Jadłospis przygotowywano na pięć dni w tygodniu. W szkołach wydawano dodatkowo owoce i mleko. W kontrolowanym okresie nie prowadzono dożywiania w czasie wolnym od zajęć szkolnych, natomiast jeżeli występowała taka potrzeba, to przyznawano świadczenia pieniężne oraz rzeczowe w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa.

W kontrolowanym okresie, na podstawie zawieranych corocznie umów, do placówek i podmiotów na terenie Gminy, posiłki dowoziła firma P.H.U. PRESTO. Kontrolę nad wydawaniem posiłków sprawowały podmioty realizujące usługi w zakresie dożywiania oraz właściwe stacje sanitarno-epidemiologiczne 2 razy w roku.

Dyrektor Ośrodka poinformowała, że w kontrolowanym okresie dofinansowano również posiłki w:

- Stowarzyszeniu „Ludzi Bezdomnych Samotnych Matek z Dziećmi im. Dr Tomasza Judyma” w Stargardzie
- Stowarzyszenie „Jesień” w Nowym Jasińcu,
- Stowarzyszeniu Stowarzyszenie „Diogenes” w Rynowie,
- Centrum Socjalnym „Caritas” w Stargardzie,
- Fundacji „Instytut św. Brata Alberta” w Świnoujściu

Sposób realizacji ww. zadania w Gminie dodatkowo regulowały:

- Uchwała Nr LVI/481/18 Rady Miejskiej w Pyrzycach, z dnia 15 listopada 2018 roku, w sprawie ustanowienia wieloletniego programu ośłonowego w zakresie dożywiania „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023.
- Uchwała Nr LV1/483/18 Rady Miejskiej w Pyrzycach, z dnia 15 listopada 2018 roku, w sprawie określenia zasad zwrotu wydatków w zakresie dożywiania w formie posiłku, zasiłku celowego albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim programem wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023.

- Uchwała Nr LV1/482/18 Rady Miejskiej w Pyrzycach z dnia 15 listopada 2018 roku w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania nieodpłatnie pomocy w zakresie dożywiania w formie świadczenia pobieżnego w posiłku, zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób i rodzin wymienionych w Uchwale Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 roku w sprawie ustanowienia wieloletniego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023.
- Uchwała Nr LV11/447/23 Rady Miejskiej w Pyrzycach z dnia 26 stycznia 2023 rok w sprawie zmian uchwały w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania nieodpłatnie pomocy w zakresie dożywiania w formie świadczenia pobieżnego w posiłku, zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności dla osób i rodzin wymienionych w Uchwale Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 roku w sprawie ustanowienia wieloletniego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023.
- Uchwała Nr LV11/448/23 Rady Miejskiej w Pyrzycach, z dnia 26 stycznia 2023 roku w sprawie zmiany uchwały w sprawie określenia zasad zwrotu wydatków w zakresie dożywiania w formie posiłku, zasiłku celowego albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim programem wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023.

W okresie objętym kontrolą, w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” przyznano pomoc w 2022 r. - 490 osobom, a 2023 r.: -273 osobom.

Z pomocy w formie posiłku, w ramach Programu „Posiłek w szkole i w domu” udzielono w 2022r. – 144 osobom, w tym 112 dzieciom i młodzieży. Natomiast w 2023r. – 110 osobom, w tym 90 dzieciom i młodzieży.

W 2022 r. w ramach Programu przyznano bez decyzji pomoc w formie posiłku dla dwójki dzieci, a w 2023 r. ww. pomoc przyznano piątce dzieci.

W ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” przyznano świadczenie pieniężne w 2022 r.: 490 osobom, a w 2023 r. – 240 osobom.

Średnia wysokość świadczeń pieniężnych z programu, przyznawanych w kontrolowanym okresie wynosiła 200 zł, a zasiłki celowe przyznawano, w zależności od sytuacji indywidualnej na okres od 3 do 6 miesięcy.

W okresie poddanym kontroli wydano 28 decyzji odmownych w sprawach o przyznanie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w ramach Programu. Przyczynami odmów były:

- przekroczenie kryterium dochodowego,
- odmowa zawarcia kontraktu socjalnego,
- aresztowanie wnioskodawcy,
- brak współpracy,
- zmiana adresu zamieszkania.

W kontrolowanym okresie przyznawano pomoc w formie posiłków, w czasie wolnym od zajęć lekcyjnych.

(akta kontroli str. 115 - 129)

Sprawdzono losowo wybraną, na podstawie dostępnych list osób, którym przyznano pomoc w formie posiłku w miesiącu marcu i wrześniu 2022 r. (w przypadku braku wymaganej ilości teczek losowaniu poddano listy z pozostałych miesięcy), dokumentację osób otrzymujących posiłki przyznane na podstawie następujących decyzji administracyjnych:

1. OPS-SŚw.4023.195.2022.AM z dnia 12.01.2022 r.,
2. OPS-SŚw.4023.397.2022.AM z dnia 20.01.2022r.,
3. OPS-SŚw.4023.2078.2022.AM z dnia 23.11.2022 r.,
4. OPS-SŚw.4023.1672.2022.AM z dnia 07.09.2022 r.,
5. OPS-SŚw.4023.177.2022.AM z dnia 12.01.2022 r.,
6. OPS-SŚw.4023.327.2022.AM z dnia 17.01.2022 r.

(akta kontroli str. 130 - 131)

W podstawach prawnych wszystkich badanych decyzji administracyjnych wskazano art. 108 k.p.a. zgodnie z którym decyzji, od której służy odwołanie, może być nadany rygor natychmiastowej wykonalności, gdy jest to niezbędne ze względu na ochronę zdrowia lub życia ludzkiego albo dla zabezpieczenia gospodarstwa narodowego przed ciężkimi stratami bądź też ze względu na inny interes społeczny lub wyjątkowo ważny interes strony. Jednakże w treść uzasadnienia badanych decyzji nie odzwierciedlono powodów zastosowania rygoru natychmiastowej wykonalności. Rygoru natychmiastowej wykonalności nie odzwierciedlono, również w treści rozstrzygnięć decyzji. Stanowisko przedstawiono w treści niniejszego protokołu na str. 16 - 17.

W treści rozstrzygnięć decyzji administracyjnych wskazanych w pkt 1 oraz pkt 3 – 6 nie wskazano rodzaju przyznanego posiłku, ani jego kosztu. Przy wydawaniu decyzji administracyjnej należy mieć na uwadze to, że rozstrzygnięcie jest jednym z najważniejszych składników decyzji. Wynika to z władczego charakteru aktu administracyjnego, który kształtuje prawa i obowiązki strony i musi w związku z tym być jednoznaczny i precyzyjny. Obowiązek taki wynika z podstawowych zasad postępowania administracyjnego, w tym zasady praworządności zawartej w art. 6 k.p.a. i zasady pogłębiania zaufania do organów państwa (art. 8 k.p.a.). Rozstrzygnięcie, określane mianem osnowy lub sentencji decyzji (art. 107 § 1 pkt 5 k.p.a.) jest jej zasadniczym elementem, stanowi bowiem o ustaleniu prawa, o usunięciu sporu co do niego lub o jego tworzeniu na rzecz określonych podmiotów albo też o zakończeniu postępowania w danej instancji bez orzekania w sprawie co do jej istoty. Wyraża rezultat stosowania normy prawa materialnego do konkretnego przypadku w kontekście określonych okoliczności faktycznych i materiału dowodowego. Konkretyzacja prawa dokonuje się w rozstrzygnięciu, nie zaś w innych elementach decyzji (wyrok WSA w Rzeszowie z dnia 22 października 2021 r., sygn. akt. II SA/Rz 1359/21; wyrok SA w Warszawie z dnia 9 listopada 2021 r., sygn. akt VII Aga 842/20). Powyższe uchybienie świadczy także o nienależytym nadzorze Dyrektora Ośrodka nad treścią wydawanych decyzji. Rzeczone decyzje, w treści rozstrzygnięcia, wskazywały okres na jaki przyznano posiłki, w sposób następujący, cyt.: „od dnia ... do dnia ...”, jednak nie precyzowały, że „posiłki będą przyznawane w dniach od poniedziałku do piątku, w dniach robocze”.

Dodatkowo decyzje w treści rozstrzygnięcia wskazywały „posiłki”. Jednak zważywszy na to, że Program w module dla dzieci i młodzieży, przewiduje udzielenie pomocy, m.in. w formie jednego posiłku, zasadnym jest określenie rodzaju posiłku, finansowanego z dotacji celowej na realizację zadania własnego z zakresu pomocy społecznej. W rozstrzygnięciach decyzji nie określono również ceny jednego posiłku. W związku z tym Dyrektor Ośrodka wyjaśniła, że cyt. „Decyzje nie zawierają dziennej stawki żywieniowej, ponieważ taką podjęła

decyzję poprzednia Pani Kierownik. Aktualna Pani Kierownik nie podjęła decyzji o zmianie wydruku decyzji, ponieważ decyzje uważała za poprawną” (akta kontroli str. 157).

Wyjaśnienia nie przyjęto. Zasadności wskazywania ceny posiłku w treści decyzji administracyjnej, która jest podyktowana tym, że rozstrzygnięcia sprawy nie można domniemywać (...) albowiem powinno być ono wyrażone *expressis verbis* w osnowie (sentencji) decyzji, musi być ono jednoznaczne i nie budzić jakichkolwiek wątpliwości. (wyrok WSA w Białymstoku z dnia 30 sierpnia 2022 r., sygn. akt. II SA/Bk 406/22).

Ponadto w sprawie zakończonej decyzją wskazaną w pkt 5, oprócz decyzji przyznającej pomoc w formie posiłku dla dziecka, przyznano decyzją znak: OPS.SŚw.401.326.2022.EM z dnia 17.01.2022 r., zasiłek okresowy (akta kontroli str. 142). Jednocześnie ustalono, że, jako stronę w decyzji wskazano współmałżonka wnioskodawcy. Dyrektor Ośrodka wyjaśniła, że decyzję adresowano do osoby innej niż wnioskodawca, ponieważ stanowią oni jedną rodzinę i prowadzą wspólne gospodarstwo domowe. Natomiast w systemie POMOST można wskazać tylko jedną osobę z rodziny jako adresata kolejnej decyzji, wydawanej na podstawie jednego wywiadu środowiskowego (tzw. głowę rodziny). W związku z powyższym poinstruowano Dyrektora Ośrodka, że w przypadku, gdy o pomoc w formie różnych świadczeń ubiegają się dwie osoby, prowadzące wspólne gospodarstwo domowe, to należy stosować się do przepisów ustawy Kodeks postępowania administracyjnego i decyzje administracyjne przyznające świadczenie lub decyzje o odmowie przyznania świadczenia, należy wydać wskazując wnioskodawcę jako stronę postępowania. Uchybienie nie miało wpływu na pomoc udzieloną rodzinie i nie będzie podlegało ocenie.

Kontrolowana dokumentacja zawierała dokumenty stanowiące podstawę przyznania świadczenia. Przyznanie świadczeń niepieniężnych w formie posiłku poprzedzone było przeprowadzonymi, w ustawowym terminie, rodzinnymi wywiadami środowiskowymi, wyczerpująco opisującymi sytuację klientów. Pomoc przyznawana była w ciągu miesiąca od złożenia wniosku. Decyzje administracyjne zostały wydane w terminie do 30 dni od daty wpływu do Ośrodka wniosków. Dochód klientów był prawidłowo ustalony. Pomoc przyznawana była w ciągu miesiąca od złożenia wniosku i zawierały wszystkie elementy określone art. 107 § 1 k.p.a. Termin realizacji świadczeń był określany w decyzjach. W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji przez stronę. Jednocześnie stwierdzono, że w decyzjach administracyjnych jako organ wydający decyzje wskazano Ośrodek, a na kwestionariuszach wywiadów środowiskowych znajdowała się pieczęć OPS w Pyrzycach, która nie spełniała wymogów określonych w rozporządzeniu w sprawie wywiadu środowiskowego. Powyższe stanowiło uchybienia, a stanowisko w tym zakresie przedstawione zostało w treści niniejszego protokołu na str. 41-42.

Nie wniesiono innych uwag do kontrolowanej dokumentacji.

W toku kontroli ustalono, że Gmina opłacała posiłki, zgodnie z umowami, m. in. w Publicznym Przedszkolu w Zespole Szkolno – Przedszkolnym z siedzibą w Żabowie oraz w Publicznym Przedszkolu nr 4 w Pyrzycach. Na podstawie analizy zawartych z rzeczonymi placówkami umów oraz dokumentacji przesłanej przez ww. jednostki, ustalono, że na kwoty „pełnego posiłku”, określone w § 5 zawartych umów, składały się z sumy kosztów więcej niż jednego posiłku i w rzeczywistości stanowiły tzw. „pełen koszt wyżywienia dziennego” w przedszkolach, tj.:

- śniadanie,
- pełen obiad,
- podwieczorek.

W sprawie kosztu posiłku w Publicznym Przedszkolu w Zespole Szkolno – Przedszkolnym z w Żabowie Dyrektor Ośrodka złożyła pisemne wyjaśnienie, cyt. „(...) w dniu zawarcia umowy tj. 1.09.2022 r. kwota za posiłek w ww. Przedszkolu wynosiła 6,20 zł. W miesiącu wrześniu 2022 r. do tut. Ośrodka Pomocy Społecznej wpłynęło pismo z Publicznego Przedszkola w Żabowie informujące o zmianie stawki żywieniowej z dniem 1.10.2022 r. W związku z powyższym w dniu 1.10.2022 r. został zawarty aneks nr 1 do umowy nr 1/2022 z dn. 1.09.2022 r. zmieniający paragraf 5 ust. 1, w którym zmieniono kwotę posiłku na 8,50 zł. Dożywianie dzieci w ww. Przedszkolu zaczęło funkcjonować od miesiąca października 2022 r. i zgodnie z aneksem obciążani za posiłki jesteśmy notami na kwotę 8,50 zł. Natomiast odnosząc się do pisma nr SPŻ.0204.6.2022 z dn. 21.09.2022 r. z Zespołu Szkolno – Przedszkolnego w Żabowie dot. stawek za żywienie, w którym zostały wyszczególnione składowe posiłki dziennego wyżywienia, oświadczam, że z uwagi na dobro ubogich dzieci (ubóstwo to jeden z problemów/kryteriów beneficjentów pomocy społecznej) ponosiliśmy odpłatność za całodienne wyżywienie. Gdybyśmy opłacali w/w tylko koszt pełnego posiłku, jesteśmy świadomi tego, że rodzice tych dzieci z uwagi na swoją trudną sytuację finansową nie pokrywaliby różnicy w kwocie za wyżywienie. Skutkowałoby to tym, iż dzieci korzystające z pomocy w postaci posiłków dofinansowanych z programu rządowego posiłek w szkole i w domu na lata 2019 – 2023 będąc w Przedszkolu dostawałyby do jedzenia tylko pełny posiłek, a dzieci, którym rodzice opłacają wyżywienie „prywatnie” jadłyby dodatkowo śniadanie i podwieczorek. Nie chcąc doprowadzić do takiej sytuacji tj. wyróżniania/selekcji dzieci na te korzystające z pomocy społecznej i na te nie korzystające, Ośrodek Pomocy Społecznej ponosił koszty w pełnej kwocie.”

Również w sprawie kosztu posiłku w Publicznym Przedszkolu nr 4 w Pyrzycach Dyrektor Ośrodka złożyła wyjaśnienia, cyt.: (...) w dniu zawarcia umowy tj. 1.09.2022 r. kwota za posiłek w w/w Przedszkolu wynosiła 8,66 zł. W miesiącu październiku 2022 r. do tut. Ośrodka Pomocy Społecznej wpłynęło pismo z Publicznego Przedszkola nr 4 w Pyrzycach informujące o zmianie stawki żywieniowej z dniem 1.10.2022 r. W związku z powyższym w dniu 24.10.2022 r. został zawarty aneks nr 1 do umowy nr 3/2022 z dn. 24.10.2022 r. zmieniający paragraf 5 ust. 1, w którym zmieniono kwotę posiłku na 9,00 zł. Dożywianie dzieci w w/w Przedszkolu zaczęło funkcjonować od miesiąca października 2022 r. i zg. z aneksem obciążani za posiłki jesteśmy notami na kwotę 9,00 zł. Natomiast odnosząc się do pisma nr PP4.071.35.2023 z dn. 19.07.2023 r. z Przedszkola Publicznego nr 4 w Pyrzycach dot. stawek za żywienie, w którym zostały wyszczególnione składowe posiłki dziennego wyżywienia, oświadczam, że z uwagi na dobro ubogich dzieci (ubóstwo to jeden z problemów/kryteriów beneficjentów pomocy społecznej) ponosiliśmy odpłatność za całodienne wyżywienie. Gdybyśmy opłacali w/w tylko koszt pełnego posiłku, jesteśmy świadomi tego, że rodzice tych dzieci z uwagi na swoją trudną sytuację finansową nie pokrywaliby różnicy w kwocie za wyżywienie. Skutkowałoby to tym, iż dzieci korzystające z pomocy w postaci posiłków dofinansowanych z programu rządowego posiłek w szkole i w domu na lata 2019 – 2023 będąc w Przedszkolu dostawałyby do jedzenia tylko pełny posiłek, a dzieci, którym rodzice opłacają wyżywienie „prywatnie” jadłyby dodatkowo śniadanie i podwieczorek. Nie chcąc doprowadzić do takiej sytuacji tj. wyróżniania/selekcji dzieci na te korzystające z pomocy społecznej i na te nie korzystające, Ośrodek Pomocy Społecznej ponosił koszty w pełnej kwocie.” Żadne z powyższych wyjaśnień nie zostało przyjęte i dodatkowo poinformowano Dyrektora, że zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 14 do zdań własnych gminy należy, m.in. dożywianie dzieci. W związku z tym możliwe było finansowanie posiłków (więcej niż jednego) w ramach środków własnych Gminy Pyrzyce.

Ponoszenie przez Gminę kosztu całodzienniej stawki żywieniowej w przedszkolu mogło mieć wpływ na niewłaściwe wykorzystanie środków finansowych przyznanych na realizację programu „Posiłek w szkole i w domu”. Zasady udzielania pomocy określone zostały w, obowiązującej w dniu kontroli i przyznawania świadczeń, uchwale nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 (M.P. z 2018 r., poz. 1007). Zgodnie z zasadami programu „Posiłek w szkole i w domu” wsparcie udzielane jest w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Przez pojęcie „posiłek” należy rozumieć tylko jeden posiłek. Zatem w ramach programu, zgodnie z jego zasadami, nie można finansować kilku posiłków dziennie. W związku z powyższym poinformowano Dyrektora Ośrodka w Pyrzycach, że obszar w zakresie wydatkowania dotacji celowej nie będzie podlegał ocenie w niniejszym protokole, gdyż będzie stanowić przedmiot szczegółowej analizy odrębnego postępowania kontrolnego.

(akta kontroli str. 132 - 181)

Sprawdzono również, losowo wybraną, na podstawie list wypłat poszczególnych świadczeń pieniężnych w miesiącu marcu i wrześniu 2022 r. (w przypadku braku wymaganej ilości teczek losowaniu poddano listy z pozostałych miesięcy), dokumentację osób otrzymujących świadczenie pieniężne w ramach Programu „posiłek w szkole i w domu”, przyznane na podstawie następujących decyzji administracyjnych:

1. OPS-SŚw.4021.1304.2022.AM z dnia 21.06.2022 r.,
2. OPS-SŚw.4021.29.2022.EM z dnia 05.01.2022 r.,
3. OPS-SŚw.4021.1847.2022.AM z dnia 05.10.2022 r.,
4. OPS-SŚw.4021.1477.2022.AM z dnia 19.07.2022 r.,
5. OPS-SŚw.4021.1154.2022.EM z dnia 23.05.2022 r.,
6. OPS-SŚw.4021.1422.2022.AM z dnia 11.07.2022 r.,
7. OPS-SŚw.4021.511.2022.AM z dnia 01.02.2022 r.,
8. OPS-SŚw.4021.1201.2022.AM z dnia 01.06.2022 r.,
9. OPS-SŚw.401.1656.2022.AM z dnia 06.09.2022 r.,
10. OPS-SŚw.4021.252.2023.AM z dnia 20.01.2023 r.,
11. OPS-SŚw.4021.1685.2022.AM z dnia 06.09.2022 r.,
12. OPS-SŚw.4021.255.2022.EM z dnia 13.01.2022 r.,
13. OPS-SŚw.4021.1736.2022.AM z dnia 13.09.2022 r.,
14. OPS-SŚw.4021.1695.2022.AM z dnia 09.09.2022 r.,
15. OPS-SŚw.4021.1607.2022.AM z dnia 24.08.2022 r.

(akta kontroli str. 182 - 185)

W podstawie prawnej decyzji wymienionych w pkt 2, 4-6 oraz pkt 13 – 15, przyznających świadczenie pieniężne na zakup posiłku lub żywności z programu „Posiłek w szkole i w domu”, wskazano art. 108 k.p.a., który nadawał decyzjom rygor natychmiastowej wykonalności, jednak uprawnienie do realizacji decyzji przed ich uprawomocnieniem nie zostało określone w ich rozstrzygnięciach i nie było uzasadnione w treści decyzji. Stanowisko w tym zakresie przedstawiono w treści niniejszego protokołu na str. 16 - 17.

Decyzję wskazaną w pkt 6 wydano w dniu 11.07.2022 r. bez przeprowadzenia aktualizacji wywiadu, w oparciu o informacje zawarte w wywiadzie, przeprowadzonym dniu 10.01.2022 r., czyli po upływie 6 miesięcy określonych w art. 7 ust. 4 u.p.s. Powyższe stanowiło naruszenie

art. 106 ust. 4 ww. ustawy, zgodnie z którym, decyzję administracyjną o przyznaniu lub odmowie przyznania świadczenia, z wyjątkiem decyzji o odmowie przyznania biletu kredytowanego oraz decyzji w sprawach cudzoziemców i osób, o których mowa w art. 5a, wydaje się po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego.

W związku z powyższym Dyrektor Ośrodka wyjaśniła, że cyt.: „Pan (...) przebywał w Schronisku dla Osób Bezdomnych Stowarzyszenia „Jesień” w Nowym Jasińcu koło Koronowa, woj. pomorskie. W/w systematycznie korzystał z pomocy społecznej w naszym ośrodku. Znając sytuację Pana (...) pracownik OPS w Pyrzycach wystąpił do pracownika socjalnego w schronisku o przeprowadzenie wywiadu środowiskowego część IV. W dniu 29.06.2022r. nasz ośrodek otrzymał pisemną informację ze schroniska oraz kopię pisma skierowanego przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej Departament Pomocy i Integracji Społecznej, do Pani Renaty Musiał Dyrektora Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koronowie (o zmianie przepisów prawa odnośnie aktualizacji wywiadu środowiskowego z osobą przebywającą w ośrodku prowadzonym przez organizację pozarządową) (...). Na podstawie tej informacji pracownik socjalny OPS w Pyrzycach wystąpił ponownie do Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koronowie o przeprowadzenie wywiadu część IV z Panem (...). W dniu 01.07.2022 r Pan (...) wystąpił do naszego ośrodka o przyznanie dalszej pomocy w schronisku od lipca do grudnia 2022 r. Ze względu na dobro naszego podopiecznego znajdującego się w bardzo trudnej sytuacji życiowej i pogarszający się stan jego zdrowia kierując się zasadą wyższej konieczności doplanowano pomoc społeczną do wywiadu z dnia 10.01.2022 r. Sytuacja Pana (...) była monitorowana przez pracownika socjalnego OPS w Pyrzycach (...), która była w ciągłym kontakcie w w/w i pracownikiem schroniska (...). Z wnioskiem o przeprowadzenie wywiadów aktualizacyjnych u osoby bezdomnej przebywającej w schronisku przeprowadzanych w miejscu pobytu/schronienia nasz ośrodek zwraca się systematycznie co pół roku lub częściej, jeśli występują zmiany sytuacji.”

Powyższe wyjaśnienie nie zostało przyjęte i pouczono Dyrektora Ośrodka o konieczności wzmoczenia nadzoru nad terminową realizacją zadań i podejmowanie, z odpowiednim wyprzedzeniem, czynności mających na celu przeprowadzenie wywiadów środowiskowych w terminie określonym w art. 107 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej oraz wydawanie decyzji zgodnie z art. 106 ust. 4 ww. ustawy.

W sprawie zakończonej decyzją wskazaną w pkt. 12 przyznano zasiłek celowy „na zakup posiłku i żywności”, w formie bonów żywnościowych z uwagi na „obawę marnotrawienia środków finansowych na alkohol”. Jednak strona nie została poinformowana, że pomoc będzie realizowana w formie bonów. W treści decyzji, również brak informacji na ww. temat.

Świadczenie pieniężne w ramach Programu przyznawane jest w formie zasiłku celowego, zgodnie z art. 36 pkt 1 lit. c ustawy o pomocy społecznej. Zgodnie art. 11 ust. 1 u.p.s. ograniczenie świadczeń, odmowa ich przyznania albo przyznanie pomocy w formie świadczenia niepieniężnego, może nastąpić w przypadku stwierdzenia przez pracownika socjalnego marnotrawienia przyznanych świadczeń, ich celowego niszczenia lub korzystania w sposób niezgodny z przeznaczeniem bądź marnotrawienia własnych zasobów finansowych. W związku z powyższym zespół kontrolujący poinformował Dyrektora Ośrodka, że w przypadku „podejrzeń o marnotrawienie środków” zasadnym jest przyznawanie świadczenia niepieniężnego, w formie rzeczowej wskazanej w zasadach programu. Dodatkowo poinformowano Dyrektora Ośrodka o konieczności odzwierciedlania wszystkich istotnych informacji w treści decyzji oraz w dokumentacji sprawy, między innymi, w formie oświadczeń stron o uzyskanych informacjach w zakresie przyznanego świadczenia (np. zmiany klasyfikacji świadczenia, itp.).

Kontrolowana dokumentacja zawierała dokumenty stanowiące podstawę przyznania świadczenia. Przyznanie świadczeń pieniężnych na zakup posiłku lub żywności, poza jedną sprawą, poprzedzone było przeprowadzonymi, w ustawowym terminie, rodzinnymi wywiadami środowiskowymi, wyczerpująco opisującymi sytuacje klientów. Pomoc przyznawana była w ciągu miesiąca od złożenia wniosku. Decyzje administracyjne zostały wydane w terminie do 30 dni od daty wpływu do Ośrodka wniosków. W badanych sprawach decyzje administracyjne zawierały wszystkie elementy określone art. 107 § 1 k.p.a. Dochód klientów był prawidłowo ustalony. Pomoc przyznawana była w ciągu miesiąca od złożenia wniosku. Decyzje administracyjne zostały wydane w terminie do 30 dni od daty wpływu do Ośrodka wniosku wraz z wymaganą dokumentacją. W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji przez stronę. Jednocześnie stwierdzono, że w decyzjach administracyjnych jako organ wydający decyzje wskazano Ośrodek, a na kwestionariuszach wywiadów środowiskowych znajdowała się pieczęć OPS w Pyrzycach, która nie spełniała wymogów określonych w rozporządzeniu w sprawie wywiadu środowiskowego. Powyższe stanowiło uchybienia, a stanowisko w tym zakresie przedstawione zostało w treści niniejszego protokołu na str. 41-42.

(akta kontroli str. 186 – 201)

Nie wniesiono innych uwag do kontrolowanej dokumentacji.

Usługi opiekuńcze

Zgodnie z art. 50 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych. Jednocześnie zgodnie z art. 50 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze mogą być przyznane również osobie, która wymaga pomocy innych osób a rodzina, a także wspólnie zamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić.

Z pomocy w formie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania skorzystało w:

- 2022 r. - 98 osób,
- 2023 r. - 95 osób.

W kontrolowanym okresie usługi opiekuńcze świadczyło: 16 osób, w tym 13 osób zatrudnionych na umowę o pracę i 3 osoby zatrudnione na umowę zlecenie.

Ośrodek nadzorował jakość i zakres świadczonych usług opiekuńczych za pomocą kart pracy, podpisywanych przez osoby objęte usługami, potwierdzających wykonanie usług. Ponadto z informacji uzyskanych od Dyrektora Ośrodka wynika, że w kontrolowanym okresie kierownik usług opiekuńczych odwiedzał, wraz z pracownikami socjalnymi, osoby już objęte usługami, doraźnie i w sytuacjach problemowych. Dodatkowo u osób ubiegających się o przyznanie tej formy pomocy, kierownik był obecny podczas wywiadu środowiskowego przed ich przyznaniem. Osoby objęte usługami opiekuńczymi otrzymywały również numer telefonu kontaktowego do kierownika usług. Podczas kontaktów kierownika z odbiorcami świadczeń badany był poziom satysfakcji z jakości świadczonych usług opiekuńczych.

Dyrektor Ośrodka poinformowała, że w kontrolowanym okresie nie realizowano specjalistycznych usług opiekuńczych.

W kontrolowanym okresie sposób realizacji usług opiekuńczych, regulowała uchwała Nr XLI/348/12 Rady Miejskiej w Pyrzycach z dnia 28 września 2017 r. w sprawie szczegółowych warunków przyznawania odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat jak również trybu ich pobierania, zmieniana uchwałą Nr XXII/162/20 Rady Miejskiej w Pyrzycach z dnia 23 kwietnia 2020 r.

(akta kontroli str. 202 – 210)

Sprawdzono dokumentację wybranych, zgodnie z założoną metodą, osób otrzymujących pomoc niepieniężną w formie usług opiekuńczych przyznanych na podstawie następujących decyzji administracyjnych:

1. OPS-SŚw.430.726.2022.EM z dnia 17.03.2022 r.,
2. OPS-SŚw.430.911.2022.AM z dnia 11.04.2022 r.,
3. OPS-SŚw.430.787.2022.AM z dnia 30.03.2022r.,
4. OPS-SŚw.430.765.2022.AM z dnia 28.03.2022 r.,

Decyzje wskazane w pkt 1 i 3 w treści postanowienia wskazywały liczbę dni oraz ilość godzin usług przysługujących dziennie, np. „3 dni w tygodniu od poniedziałku do piątku”. Z uwagi na to, że w kalendarzu polskim, występują święta religijne i narodowe, przypadające w dniach od poniedziałku do piątku, wskazano Dyrektorowi Ośrodka doszczegółowienie postanowień wszystkich wydawanych decyzji i uzupełnienie ich o zapis „w dni robocze”. Taki zapis wyeliminuje sytuacje, w których zachodziłoby ryzyko nierealizowania prawomocnej decyzji w dni ustawowo wolne od pracy, np. Boże Narodzenie.

Decyzja wskazana w pkt 2 została przyznana w wymiarze „2 dni robocze po 1,50 godz. dziennie”. Dyrektor Ośrodka wyjaśniła, że cyt.: „sformułowanie to użyto omyłkowo, ponieważ poprawny zapis powinien brzmieć: 2 dni w tygodniu w dni pracujące w ilości do 1 godziny 30 minut dziennie. Zapis w decyzjach: 1,50 godziny jest pomyłkowo sprecyzowany, ponieważ powinno pisać 1 godz. 30”. Powyższe świadczy o braku rzetelności przy sporządzaniu decyzji oraz odpowiedniego nadzoru ze strony dyrektora Ośrodka.

Decyzja wskazana w pkt 3 przyznawała usługi opiekuńcze „(...) do 1,50 godz. dziennie”. W ocenie zespołu kontrolującego powyższy zapis był nieprecyzyjny i nie pozwalał stwierdzić czy usługi przyznano w wymiarze 1 godz. i 30 min, czy też w wymiarze 1 godz. i 50 min. Dodatkowo zgodnie z „kartą pracy” opiekuna, świadczącego usługi na podstawie ww. decyzji, usługi świadczone w wymiarze „0:40 min, 1 godz., 1:30 godz., 1:45 godz., 1:50 godz. oraz 2 godz.). na podstawie powyższego stwierdzono, że usługi opiekuńcze realizowano również w wymiarze przekraczającym zapisy rozstrzygnięcia decyzji administracyjnej.

Decyzja wskazana w pkt 4 przyznawała usługi opiekuńcze „przez 5 dni roboczych do 1,5 godz. dziennie”. Dyrektor Ośrodka wyjaśniła, że powyższe sformułowanie cyt.: „zostało omyłkowo wpisane, ponieważ zapis powinien brzmieć „5 dni w tygodniu od poniedziałku do piątku w dni pracujące w ilości do 1 godziny 30 minut dziennie.” Powyższe świadczy o braku rzetelności przy sporządzaniu decyzji oraz odpowiedniego nadzoru ze strony dyrektora Ośrodka.

Wszystkie badane decyzje nieprecyzyjnie wskazywały ilość godzin w tygodniu przez zastosowanie w treści rozstrzygnięcia sformułowania np.: „2 dni w ilości do 1,50 godz. dziennie”. Należy pamiętać, że treść rozstrzygnięcia jest równoznaczna z udzielonym stronie uprawnieniem lub nałożonym na nią obowiązkiem albo też stanowi wypowiedź o odmowie

przyznania jej żadanego uprawnienia, względnie o umorzeniu postępowania. Rozstrzygnięcie jest kwintesencją decyzji, gdyż wyraża rezultat stosowania normy prawa materialnego do konkretnego przypadku, w kontekście konkretnych okoliczności faktycznych i materiału dowodowego. Prawidłowe rozstrzygnięcie jako element decyzji administracyjnej musi być zredagowane w sposób jasny i zrozumiały dla adresata decyzji i niewymagający dodatkowych wyjaśnień ze strony organu (wyrok SA w Kielcach z dnia 9 lipca 2020 r., sygn. akt. I SA/Ke 166/20). Art. 107 § 1 pkt 5 k.p.a. wymaga, aby każda decyzja wydana przez organ administracji zawierała rozstrzygnięcie sprawy w zakresie obejmującym prawa i obowiązki strony. Wypełnienie tej dyspozycji omawianego przepisu nastąpi tylko i wyłącznie wtedy, gdy rozstrzygnięcie to zostanie sformułowane w sposób kategoryczny, jednoznaczny, nie budzący wątpliwości co do zawartego tam władczego uregulowania przez organ sytuacji prawnej strony (wyrok SA w Rzeszowie z dnia 23 maja 2019 r., sygn. akt I SA/Rz 475/17).

Dodatkowo w treści rozstrzygnięcia decyzji nie określano miejsca świadczenia usług, co jest sprzeczne z art. 50 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej, zgodnie, z którym ośrodek pomocy społecznej przyznając usługi opiekuńcze, ustala ich zakres, okres i miejsce świadczenia. Artykuł 50 ust. 5 u.p.s. stanowi, iż organ pomocy społecznej przyznając usługi opiekuńcze, ustala ich zakres, okres i miejsce świadczeń. Wynika zatem z niego, że w decyzji o przyznaniu usług opiekuńczych, obowiązkiem organu jest zawrzeć nie tylko ogólne rozstrzygnięcie o przyznaniu tychże świadczeń, ale zarazem precyzyjnie określić ich zakres, wskazać na jaki okres zostały udzielone i w jakim miejscu mają być świadczone (wyrok WSA w Lublinie z 4 stycznia 2024 r., sygn. akt. II SA/Lu 963/23). Należy zaznaczyć, że również w §3 ust. 4 uchwały Nr XLI/ 348/12 Rady Miejskiej w Pyrzycach z dnia 28 września 2017 r. wskazuje, że w decyzji administracyjnej przyznającej usługi opiekuńcze określono, że wskazuje się miejsce, gdzie mają być one świadczone (akta kontroli str. 207).

Dokumentacja poddana kontroli zawierała wniosek z datą wpływu do Ośrodka, a także dokumenty stanowiące podstawę przyznania świadczenia. Przyznanie usług opiekuńczych poprzedzone było przeprowadzonymi, w ustawowym terminie, rodzinnymi wywiadami. Pomoc przyznawana była w ciągu miesiąca od złożenia wniosku. Decyzje administracyjne zostały wydane w terminie do 30 dni od daty wpływu do Ośrodka wniosku wraz z wymaganą dokumentacją. Decyzje administracyjne określały kwotę odpłatności jaką będzie ponosić klient za 1 godzinę świadczonych usług. Jednakże nie wskazywano w nich wysokości odpłatności strony wyrażonej w %, określonych w uchwale Nr XLI/ 348/12 Rady Miejskiej w Pyrzycach z dnia 28 września 2017 r., jak również pełnego kosztu jednej godziny usług, pomimo zaistnienia ku temu powodów. Decyzje nieprecyzyjnie wskazywały ilość godzin w tygodniu, zakres usług oraz okres, na jaki przyznano usługi opiekuńcze. W decyzjach nie wskazywano miejsca świadczenia usług. Decyzje administracyjne zawierały wszystkie elementy określone art. 107 § 1 k.p.a. W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji przez stronę. W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji przez stronę. Jednocześnie stwierdzono, że w decyzjach administracyjnych jako organ wydający decyzje wskazano Ośrodek, a na kwestionariuszach wywiadów środowiskowych znajdowała się pieczęć OPS w Pyrzycach, która nie spełniała wymogów określonych w rozporządzeniu w sprawie wywiadu środowiskowego. Powyższe stanowiło uchybienia, a stanowisko w tym zakresie przedstawione zostały w treści niniejszego protokołu na str. 41-42.

Nie wniesiono innych uwag do kontrolowanej dokumentacji.

Ustalono, że Ośrodek prowadził karty czasu pracy opiekuna, w których określono dane personalne osoby wykonującej usługi oraz podopiecznego, adres, termin usługi, czas pracy, liczbę godzin wykonywanych usług oraz wymagany podpis podopiecznego potwierdzający wykonanie usług.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Zgodnie z art. 18 ust. 1 pkt 3 do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy, m.in. organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

W okresie poddanym kontroli Gmina realizowała zadanie zlecone, określone w ww. przepisie, a z pomocy w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w miejscu zamieszkania skorzystało w:

- 2022 r. - 7 osób,
- 2023 r. - 6 osób.

W kontrolowanym okresie specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi w:

- 2022 r. - świadczyło 8 osób, w tym 5 osób zatrudnionych na umowę o pracę i 3 osoby zatrudnione na umowę zlecenie (2 fizjoterapeutów i 1 pedagog);
- 2023 - świadczyło 7 osób, w tym 4 osoby zatrudnione na umowę o pracę i 3 osoby zatrudnione na umowę zlecenie (2 fizjoterapeutów i 1 pedagog).

Zgodnie z § 4 rozporządzenia w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych, Cenę 1 godziny zegarowej specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi ustala ośrodek pomocy społecznej albo centrum usług społecznych, o którym mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych (Dz. U. poz. 1818). Cenę ustala się na podstawie analizy kosztów realizacji tego zadania lub wynika ona z umowy zawartej przez ośrodek pomocy społecznej lub centrum usług społecznych z podmiotem przyjmującym zlecenie realizacji zadania.

Ustalono, że kontrolowanym okresie Ośrodek zarządzeniem Dyrektora nr 4/2018 z dnia 30 marca 2018 r. ustalił odpłatność za 1 godzinę ww. usług na poziomie 29 zł. Jednocześnie stwierdzono, że cena 1 godziny specjalistycznych usług opiekuńczych w formie fizjoterapii, zgodnie z umową zawartą nr:

- OPS-DUOiK.113.17.2021 zawartą w dniu 13 grudnia 2021 r., kosztowała w 2022 r. 100 zł
 - OPS-DUOiK.113.14.2022 zawartą w dniu 16 grudnia 2022 r., kosztowała w 2023 r. 120 zł
- Osoby korzystające z usług w formie fizjoterapii ponosiły opłatę ustaloną w oparciu o zarządzenie Dyrektora Ośrodka.

Ustalono, że osoby świadczące specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi posiadały kwalifikacje i przeszkolenie określone w § 3 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych.

W kontrolowanym okresie koordynacja i nadzór, nad realizacją specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, odbywała się w sposób opisany w treści niniejszego protokołu na str. 27 - 28, w części dotyczącej usług opiekuńczych (zwykłych).

(akta kontroli str. 202 – 203 oraz 233 – 232 i 287)

Nie wyniesiono innych uwag do badanego obszaru.

Sprawdzono dokumentację wybranych, zgodnie z założoną metodą, osób otrzymujących pomoc w postaci specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi przyznanych na podstawie następujących decyzji administracyjnych:

1. OPS-SŚw.430.1000.2022.EM z dnia 22.04.2022 r.,
2. OPS-SŚw.430.989.2022.EM z dnia 01.04.2022 r.,
3. OPS-SŚw.430.530.2022.AM z dnia 31.01.2022 r.

(akta kontroli str. 237)

W decyzji wskazanej w pkt 1 rozstrzygnięcie w zakresie ilości godzin jest nieprecyzyjne i niezrozumiałe (trudno wskazać czy przyznano: 1 godz. i 30 min czy 1 godzina i 50 min.?). Powyższe świadczy o braku rzetelności przy sporządzaniu decyzji oraz odpowiedniego nadzoru ze strony Dyrektora Ośrodka.

W rozstrzygnięciu decyzji wskazanej w pkt 2 nie określono komu przyznano usługi. Decyzja nie wskazywała również, że strona jest opiekunem prawnym osoby uprawnionej do świadczenia. Powyższe świadczy o braku rzetelności przy sporządzaniu decyzji oraz odpowiedniego nadzoru ze strony Dyrektora Ośrodka.

Decyzja w rozstrzygnięciu wskazywała, że osobie uprawnionej przyznano świadczenie w formie specjalistycznych usług opiekuńczych od dnia 1 kwietnia 2022 r. do 31 marca 2023 r. w formie zajęć logopedycznych w ilości 3 godzin tygodniowo oraz w formie zajęć fizjoterapeutycznych w ilości 4 godzin w tygodniu.

W toku kontroli stwierdzono, że Ośrodek nie realizował przyznanych decyzją administracyjną specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w formie zajęć logopedycznych. W dniu wydania decyzji Ośrodek nie zatrudniał logopedy i z żadnym nie podpisał umowy, na świadczenie usług logopedycznych. Dyrektor Ośrodka wyjaśniała, że w kontrolowanym okresie poszukiwała logopedy, który mógłby podjąć się realizacji usług w tym zakresie. Jednak bez skutecznie, z uwagi na brak takich specjalistów, również w gminach ościennych. Dodatkowo opiekun prawny oświadczył, że ww. usługi w formie zajęć logopedycznych nie są realizowane, z uwagi na brak specjalistów. Zgodnie z art. 156 § 1 pkt 5 k.p.a. organ administracji publicznej stwierdza nieważność decyzji, która między innymi, była niewykonalna w dniu jej wydania i jej niewykonalność ma charakter trwały. Niewykonalność decyzji może być faktyczna lub prawna. Z pierwszym rodzajem niewykonalności mamy do czynienia, gdy wykonanie decyzji jest niemożliwe z uwagi na przesłanki natury technicznej, np. w przypadku, gdy brak jest specjalisty, który może świadczyć usługi w formie zajęć logopedycznych. Natomiast niewykonalność prawna zachodzi, gdy istnieją określone nakazy lub zakazy uniemożliwiające wykonanie decyzji. W związku z powyższym wskazano Dyrektorowi Ośrodka, że specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi, powinny być przyznawane w zależności od kadrowych możliwości Ośrodka oraz dostępności specjalistów, ponieważ wydanie decyzji o przyznaniu usług logopedy, w przypadku braku dostępu do specjalisty skutkuje tym, że prawomocna decyzja jest nierealizowana.

Dodatkowo ustalono, że specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi w formie zajęć fizjoterapeutycznych, nie były realizowane w przyznanym zakresie, np.: w miesiącu kwietniu 2022 r. ww. usługi zrealizowano trzykrotnie (tj.: 12 oraz 14 i 22 kwietnia 2022 r. po jednej godzinie). Podobna sytuacja miała miejsce w innych miesiącach. Natomiast umowa z osobą świadczącą usługi z zakresu fizjoterapii, zawarta była

na realizację usług w wymiarze cyt.: „4 godziny tygodniowo”. Dyrektor Ośrodka wyjaśniła, że rozbieżności między przyznanym wymiarem usług, a liczbą godzin faktycznie zrealizowanych powstają z uwagi na to, że osoba uprawniona do świadczenia korzysta z przyznaných usług w zależności od tego, kiedy pozwalają na to jej stan zdrowia i częste pobyty w placówkach leczniczych. Do wyjaśnienia dołączono oświadczenie opiekuna prawnego (matki) osoby uprawnionej do świadczenia w postaci specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w formie zajęć fizjoterapeutycznych, potwierdzające wyjaśnienie Dyrektora Ośrodka. Poza tym w aktach sprawy znajdowały się oświadczenia opiekuna prawnego, o powodach nie korzystania z usług fizjoterapeuty (np. w lipcu 2022 r.). Jednocześnie ustalono, że strona ponosi koszty usług faktycznie zrealizowanych. Wobec powyższego wyjaśnienie przyjęto i nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie realizacji specjalistycznych usług opiekuńczych dla osoby z zaburzeniami psychicznymi, w formie fizjoterapii.

Decyzja wskazana w pkt 3 zmieniała decyzję zmieniającą nr OPS-SŚw.430.1686.2021.AM z dnia 12.10.2021 r., zamiast decyzji pierwotnej OPS-SŚw.430.635.2022.AM wydanej 26.03.2021 r., w zakresie odpłatności z usługi. Natomiast zgodnie z art. 155 k.p.a. decyzja ostateczna na mocy, której strona nabyła prawo, może być w każdym czasie za zgodą strony uchylona lub zmieniona przez organ administracji publicznej, który ją wydał, jeżeli przepisy szczególne nie sprzeciwiają się uchyleniu lub zmianie takiej decyzji i przemawia za tym interes społeczny lub słuszny interes strony; przepis art. 154 § 2 stosuje się odpowiednio. Dodatkowo rozstrzygnięcie decyzji, w zakresie ilości godzin było sformułowane nieprecyzyjnie „5 dni w tygodniu w ilości do 2 godzin dziennie. Stanowisko w tym zakresie przedstawiono wcześniej. Powyższe świadczy o braku rzetelności przy sporządzaniu decyzji oraz odpowiedniego nadzoru ze strony dyrektora Ośrodka.

Ustalono, że Ośrodek dokonuje rozliczenia usług na podstawie „kart pracy”, w których określono dane personalne osoby wykonującej usługi oraz podopiecznego, adres świadczenia usług, a także termin usługi, czas pracy, liczbę godzin wykonywanych usług. Na kartach znajdowały się podpisy osoby uprawnionej do świadczenia lub opiekuna prawnego, potwierdzające wykonanie usług. Jednocześnie stwierdzono, że w rubryce pt. „liczba godzin” wpisywano nieprecyzyjnie wymiar wykonanych usług, np. „1,5”, która w rzeczywistości oznaczała 1 godz. 30 min. Powyższe świadczy o braku rzetelności przy sporządzaniu decyzji oraz odpowiedniego nadzoru ze strony Dyrektora Ośrodka. Ww. zapisu nie stosowano u osób, które nie korzystały z usług w formie fizjoterapii, świadczonych na podstawie umowy cywilno-prawnej z fizjoterapeutą.

W zakresie wskazanych wątpliwości co do precyzyjnego określania liczby godzin usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w treści rozstrzygnięć oraz stwierdzenia, że w dokumentacji spraw dotyczących usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi nie dokumentowano przyczyn, dla których nie świadczone usługi opiekuńczych., Dyrektor Ośrodka złożyła wyjaśnienie, cyt.: „W decyzjach (...) stosowany jest zapis, np. do 1 godziny. Ośrodek stosuje w decyzjach zapis „do” przyznając ilość godzin usług, ponieważ podopieczni Ośrodka mają zróżnicowane potrzeby w poszczególne dni. Często zdarza się, że jednego dnia usługa trwa 1 godzinę i 20 minut, a następnego tylko 50 minut.” Z uzyskanych informacji wynika, że osoby objęte usługami skrupulatnie liczą czas jaki opiekunka spędza u nich świadcząc usługi. Często też ww. osoby proszą o wcześniejsze zakończenie usług, aby nie obciążać swojego budżetu domowego. Dyrektor Ośrodka

wyjaśniła również, że w decyzjach zamiast konkretnych dni tygodni, w których świadczone są usługi, np.: wtorek i czwartek, stosowano zapis 2 razy w tygodniu w dni robocze, z uwagi na to, że osoby u których świadczone usługi zmieniały plany swoich dni, co było powodowane wizytami u lekarzy, nadchodzącymi świętami, wizytami bliskich osób, itd. Ponadto Dyrektor Ośrodka poinformowała, że nie dokumentowano rezygnacji z usług, a jedynie przyjmowano zgłoszenia ustne, osobiste lub telefoniczne, z których nie sporządzano notatek. W związku z powyższym w dniu 20.07.2023 r. pracownicy świadczący usługi opiekuńcze w Ośrodku zostali poinformowani przez Dyrektora Ośrodka o konieczności dokumentowania przyczyn niewykonania usług w środowisku. Wprowadzono druki dla podopiecznych informujące tutejszy Ośrodek o wstrzymaniu, zawieszaniu lub odwołaniu usług opiekuńczych oraz druk notatki służbowej. Dyrektor Ośrodka wskazała, że od dnia kontroli, każde zgłoszenie nieobecności klienta lub znaczące zmiany w usługach opiekuńczych zostaną udokumentowane oświadczeniami osób, które korzystają z usług lub notatkami służbowymi pracowników.

Ponadto Dyrektor Ośrodka wyjaśniła, że sformułowania „po” lub „przez” w decyzjach przyznających usługi opiekuńcze w odniesieniu do ilości przyznanych godzin jest omyłką pisarską, ponieważ powinno być „do” (np. do 2 godzin).

Powyższe błędy wynikały z braku należytego nadzoru nad sporządzaną dokumentacją spraw, w tym również nad treścią decyzji administracyjnych.

(akta kontroli str. 238-289).

Dokumentacja poddana kontroli zawierała wniosek z datą wpływu do Ośrodka, a także dokumenty stanowiące podstawę przyznania świadczenia. Przyznanie usług opiekuńczych poprzedzone było przeprowadzonymi, w ustawowym terminie, rodzinnymi wywiadami. Pomoc przyznawana była w ciągu miesiąca od złożenia wniosku. Decyzje administracyjne zostały wydane w terminie do 30 dni od daty wpływu do Ośrodka wniosku wraz z wymaganą dokumentacją. Decyzje administracyjne określały kwotę odpłatności jaką będzie ponosić klient za 1 godzinę świadczonych usług, jednak nie wskazywały wysokości opłaty ponoszonej przez klientów wyrażonej w %, określonych w § 4 ust 2 i 3 rozporządzenia w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych. Decyzje nieprecyzyjnie wskazywały ilość godzin w tygodniu, zakres usług oraz okres, na jaki przyznano usługi opiekuńcze. W treści decyzji nie określano miejsca świadczenia usług. Decyzje administracyjne zawierały wszystkie elementy określone art. 107 § 1 k.p.a. W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji przez stronę. W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji przez stronę. Jednocześnie stwierdzono, że w decyzjach administracyjnych jako organ wydający decyzje wskazano Ośrodek, a na kwestionariuszach wywiadów środowiskowych znajdowała się pieczęć OPS w Pyrzycach, która nie spełniała wymogów określonych w rozporządzeniu w sprawie wywiadu środowiskowego. Powyższe stanowiło uchybienia, a stanowisko w tym zakresie przedstawione zostało w treści niniejszego protokołu na str. 41-42.

Nie wniesiono innych uwag do kontrolowanej dokumentacji.

Kierowanie do środowiskowego domu samopomocy

Zgodnie z art. 18 do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy, m. in. prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Sprawdzono wybraną, zgodnie z założoną metodą, dokumentację osób ponoszących odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej, na podstawie następujących decyzji:

1. OPS-SŚw403.1864.2022.AM z dnia 07.10.2022 r.,
2. OPS-SŚw403.501.2022.AM z dnia 13.03.2023 r.

(akta kontroli str. 290)

Dokumentacja poddana kontroli zawierała wniosek z datą wpływu do Ośrodka, a także dokumenty stanowiące podstawę przyznania świadczenia. Przyznanie świadczenia poprzedzone było przeprowadzonymi, w ustawowym terminie, rodzinnymi wywiadami. Pomoc przyznawana była w ciągu miesiąca od złożenia wniosku. Decyzje administracyjne zostały wydane w terminie do 30 dni od daty wpływu do Ośrodka wniosku wraz z wymaganą dokumentacją. Decyzje administracyjne zawierały wszystkie elementy określone art. 107 § 1 k.p.a. W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji przez stronę. W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji przez stronę. Jednocześnie stwierdzono, że w decyzjach administracyjnych jako organ wydający decyzje wskazano Ośrodek, a na kwestionariuszach wywiadów środowiskowych znajdowała się pieczęć OPS w Pyrzycach, która nie spełniała wymogów określonych w rozporządzeniu w sprawie wywiadu środowiskowego. Powyższe stanowiło uchybienia, a stanowisko w tym zakresie przedstawione zostało w treści niniejszego protokołu na str. 41-42.

Nie wniesiono innych uwag do badanego obszaru.

Kierowanie do domu pomocy społecznej

Zgodnie z art. 54 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej.

Sprawdzono wybraną, zgodnie z założoną metodą, dokumentację osób ponoszących odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej, na podstawie następujących decyzji:

1. OPS-SŚw.403.1735.2022.MT z dnia 12.09.2022 r. (decyzja kierująca),
2. OPS-SŚw.403.777.2023.MT z dnia 26.04.2023 r. (decyzja kierująca),
3. OPS-SŚw.403.984.2023. MT z dnia 13.06.2023 r. (decyzja ustalająca odpłatność)
4. OPS-SŚw.403.1112.2023.MT z dnia 12.07.2023 r. (decyzja kierująca),
5. OPS-SŚw.403.1966.2021.IRP z dnia 26.11.2021 r. (decyzja kierująca – poza okresem objętym kontrolą, nie poddawana ocenie),
6. OPS-SŚw.403.1184.2022.MT z dnia 09.05.2022 r. (decyzja ustalająca odpłatność),
7. OPS-SŚw.403.1405.2022.MT z dnia 07.07.2023 r. (decyzja zmieniająca odpłatność),
8. OPS-SŚw.403.696.2023.MT z dnia 07.04.2023 r. (decyzja zmieniająca odpłatność),
9. OPS - SŚw.403.1013.2022.MT z dnia 27.04.2022 r. (decyzja kierująca – uchylona).

(akta kontroli str. 291 - 293)

Decyzje wskazane w pkt 5 – 8 były wydane tej samej osobie.

Ustalono, że decyzja znak: OPS-SŚw.403.1184.2022.MT z dnia 09.05.2022 r., ustalająca odpłatność za pobyt strony w DPS, zmieniała decyzję znak: OPS-SŚw.403.1966.2021.IRP z dnia 26.11.2021 r., zgodnie z którą postanowiono, cyt.: „I. Skierować Pana (...) do domu pomocy społecznej przeznaczonego dla osób przewlekłe psychicznie chorych znajdującego się w powiecie Łobeskim – Resko.” Jednocześnie stwierdzono, że ww. decyzja nie rozstrzygała kwestii odpłatności za pobyt w DPS.

Dodatkowo konstrukcja treści rozstrzygnięcia decyzji, w zakresie ustalenia wysokości opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej, którą postanowiono cyt.: „I. Zmienić od dnia 1 lipca 2022 r. decyzję OPS-SŚw.403.1966.2021.IRP z dnia 26 listopada 2021 r. w części dotyczącej płatności w ten sposób, że:

1. Mieszkaniec/opiekun prawny będzie ponosił opłatę w wysokości (...).
2. Gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej, tj. Gmina Pyrzyce kwotę: (...).

II. Nadać decyzji rygor natychmiastowej wykonalności.”, spowodowała, że rozstrzygnięcie w kwestii skierowania do DPS zostało wyeliminowane przez zastąpienie go nową treścią.

Ustalono również, że kolejne decyzje administracyjne, zmieniające wysokość opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej, odwoływały się do decyzji zmieniających zamiast do decyzji pierwotnie określającej wysokość opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej. Natomiast zgodnie z art. 155 k.p.a. decyzja ostateczna, na mocy której strona nabyła prawo, może być w każdym czasie za zgodą strony uchylona lub zmieniona przez organ administracji publicznej, który ją wydał, jeżeli przepisy szczególne nie sprzeciwiają się uchyleniu lub zmianie takiej decyzji i przemawia za tym interes społeczny lub słuszny interes strony; przepis art. 154 § 2 stosuje się odpowiednio.

Nie wniesiono innych uwag do kontrolowanej dokumentacji.

(akta kontroli str. 294 - 301)

Przyznanie świadczeń w formie skierowania i odpłatności za pobyt w DPS poprzedzone było przeprowadzonymi, w ustawowym terminie, rodzinnymi wywiadami środowiskowymi, które wyczerpująco opisywały sytuację osób. Dochód klientów był prawidłowo ustalany. Decyzje administracyjne zostały wydane w terminie do 30 dni od daty wpływu do Ośrodka wniosku wraz z wymaganą dokumentacją, zawierały wszystkie elementy określone w art. 107 k.p.a. i wskazywały okres obowiązywania świadczeń. W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji przez stronę. W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji przez stronę. Jednocześnie stwierdzono, że w decyzjach administracyjnych jako organ wydający decyzje wskazano Ośrodek, a na kwestionariuszach wywiadów środowiskowych znajdowała się pieczęć OPS w Pyrzycach, która nie spełniała wymogów określonych w rozporządzeniu w sprawie wywiadu środowiskowego. Powyższe stanowiło uchybienia, a stanowisko w tym zakresie przedstawione zostały w treści niniejszego protokołu na str. 41-42.

Nie wniesiono innych uwag do kontrolowanej dokumentacji.

Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej obowiązani do wnoszenia opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej są w kolejności:

- 1) mieszkaniec domu, a w przypadku osób małoletnich przedstawiciel ustawowy z dochodów dziecka,

- 2) małżonek, zstępni przed wstępnymi,
 - 3) gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej
- przy czym osoby i gmina określone w pkt 2 i 3 nie mają obowiązku wnoszenia opłat, jeżeli mieszkaniec domu ponosi pełną odpłatność.

Ustalono, że w kontrolowanym okresie, zgodnie z art. 103 u.p.s. Ośrodek prawidłowo ustalał możliwość wszystkich osób zobowiązanych do ponoszenia opłaty za pobyt w DPS. Z informacji uzyskanych od Dyrektora Ośrodka wynika, że w czasie poddanym kontroli Ośrodek podpisał 6 umów, o których mowa ww. przepisie.

Nie wniesiono uwag do badanego obszaru.

(akta kontroli str. 332)

Pomoc w formie schronienia

Zgodnie z art. 48 osoba lub rodzina ma prawo do schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania, jeżeli jest tego pozbawiona. Zgodnie z art. 97 ust. 5 rada powiatu lub rada gminy w drodze uchwały ustala, w zakresie zadań własnych, szczegółowe zasady ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia i mieszkaniach chronionych. Zgodnie z art. 51 ustawy o pomocy społecznej schronisko dla osób bezdomnych, niewątpliwie jest ośrodkiem wsparcia.

Ustalono, że zasady ponoszenia odpłatności za schronienie tymczasowe regulowała uchwała Nr XX/149/20 Rady Miejskiej w Pyrzycach z dnia 27 lutego 2020 r. w sprawie ustalenia zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w schronisku dla osób bezdomnych i w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi.

(akta kontroli str. 302- 303)

Dyrektor Ośrodka poinformowała, że w:

- 2022 r. w schronisku dla osób bezdomnych zapewniono schronienie tymczasowe 9 osobom, w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi 4 osobom. Łącznie 13 osobom.
- 2023 r. do dnia kontroli w schronisku dla osób bezdomnych zapewniono schronienie tymczasowe 7 osobom, w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi 2 osobom. Łącznie 9 osobom.

Zgodnie z art. 106 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej przyznanie świadczenia z pomocy społecznej następuje w formie decyzji administracyjnej. Osobom bezdomnym przebywającym w miejscach schronienia tymczasowego wydano decyzje administracyjne. W związku z powyższym sprawdzono dokumentację osób, którym wydano decyzje o przyznaniu schronienia tymczasowego w schronisku dla osób bezdomnych, tj.:

1. OPS-SŚw.201000.459.2022.AM z dnia 26.01.2022 r.,
2. OPS-SŚw.201000.385.2022.EM z dnia 18.01.2022 r.,
3. OPS-SŚw.201000.295.2023.AM z dnia 10.01.2023 r.,
4. OPS-SŚw.201000.2066.2022.AM z dnia 18.11.2022 r.

(akta kontroli str. 304- 305)

W sprawie zakończonej decyzją administracyjną wskazaną w pkt 1, odpłatność za pobyt w schronisku ustalono na podstawie dochodu strony z miesiąca, w którym złożono wniosek o pomoc. Natomiast zespół kontrolujący ustalił, że podanie o pomoc zostało złożone w dniu 03.01.2022 r. Zgodnie z art. 8 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej, w celu określenia opłaty za pobyt w schronisku dla osób bezdomnych, OPS w Pyrzycach miał obowiązek uwzględnić

dochód strony z miesiąca grudnia 2021 r. W tym wypadku, na dochód strony z miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku, składał się zasiłek stały w wysokości 645 zł miesięcznie, co powinno skutkować tym, że opłata za pobyt w schronisku w miesiącu styczniu 2022 r. powinna być ustalona od ww. kwoty. Z uwagi na to, że Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2021 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, określające wysokości zasiłku stałego w kwocie 719 zł miesięcznie, zaczęło obowiązywać od 01.01.2022 r., to opłata za pobyt w schronisku dla bezdomnych na podstawie tej kwoty powinna być ustalona od 01.02.2022 r.

W sprawie zakończonej decyzją wskazaną w pkt 4, przyznającą pomoc w formie schronienia i ustalającą opłatę za pobyt w schronisku w okresie od 18.11.2022 r. do 31.05.2023 r., stronie przyznano zasiłek okresowy w wysokości 388 zł w okresie od 01.02.2023 r. do 31.05.2023 r. Kwota zmiany dochodu przekroczyła 10 % kryterium dochodowego, jednak badana decyzja nie została zmieniona w części dotyczącej odpłatności (w aktach sprawy nie było decyzji zmieniającej odpłatność za schronienie).

(akta kontroli str. 306 – 236)

Ustalono, że przed wydaniem decyzji przyznających wsparcie w formie tymczasowego schronienia w schroniskach dla osób bezdomnych zawierano kontrakty socjalne. W związku z czym nie wniesiono uwag w tym zakresie.

Przyznanie pomocy w formie schronienia tymczasowego dla osób bezdomnych, poprzedzone było przeprowadzonymi, w ustawowym terminie, rodzinnymi wywiadami środowiskowymi, które zawierały dokumenty stanowiące podstawę przyznania świadczenia, wyczerpująco opisywały sytuacje klientów. Dochód był ustalany prawidłowo. Pomoc przyznawana była decyzjami administracyjnymi, w ciągu miesiąca od złożenia do Ośrodka wniosku wraz z wymaganą dokumentacją. Decyzje zawierały wszystkie elementy określone w art. 107 k.p.a. Decyzje wskazywały okres obowiązywania świadczeń. W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji przez stronę. Jednocześnie ustalono, że w jednym z badanych przypadków nie zmieniono wysokości odpłatności strony za pobyt w schronisku dla osób bezdomnych, pomimo zmiany wysokości dochodu w kwocie przekraczającej 10 % kryterium dochodowego. Dodatkowo w jednym przypadku ustalono opłatę za pobyt w schronisku dla osób bezdomnych, biorąc za jej podstawę dochód z miesiąca złożenia wniosku, co było sprzeczne z art. 8 ust. 3 u.p.s. W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji przez stronę. Jednocześnie stwierdzono, że w decyzjach administracyjnych jako organ wydający decyzje wskazano Ośrodek, a na kwestionariuszach wywiadów środowiskowych znajdowała się pieczęć OPS w Pyrzycach, która nie spełniała wymogów określonych w rozporządzeniu w sprawie wywiadu środowiskowego. Powyższe stanowiło uchybienia, a stanowisko w tym zakresie przedstawione zostały w treści niniejszego protokołu na str. 41-42.

Nie wniesiono innych uwag do kontrolowanej dokumentacji.

Sprawienie pogrzebu

Zgodnie z art. 44 ustawy o pomocy społecznej sprawienie pogrzebu odbywa się w sposób ustalony przez gminę, zgodnie z wyznaniem zmarłego. Ustalono, że w okresie poddanym kontroli Ośrodek udzielał, mieszkańcom Gminy Pyrzyce, pomocy w formie sprawienia pogrzebu.

Sprawdzono 2 sprawy dotyczące pochówku. W aktach kontrolowanych spraw znajdowało się zlecenie pochówku, akt zgonu. W obu przypadkach pracownik socjalny dokonał ustaleń dotyczących rodziny, posiadającej prawo do pochówku osób zmarłych.

Ośrodek zawarł z firmą pogrzebową porozumienie na kompleksowe usługi pogrzebowe do 31 grudnia 2023 r. Porozumienie gwarantuje stałą cenę usług pogrzebowych w okresie obowiązywania porozumienia. W 2022 r. obowiązywała cena 2760 zł, a w 2023 r. cena usług wynosiła 2960 zł.

Ustalono, że w kontrolowanym okresie Gmina posiadała uchwałę w sprawie sposobu sprawiania pogrzebu.

Nie wniesiono innych uwag do badanego obszaru.

V. Sposób organizowania pomocy (świadczenia niepieniężne)

Zgodnie z art. 6 pkt 12 u.p.s. praca socjalna, to działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

Ośrodek Pomocy Społecznej dokumentuje wsparcie, w formie pracy socjalnej na drukach wywiadów, jak również notatkami służbowymi, protokołami, adnotacjami urzędowymi, zawieraniem kontraktów socjalnych oraz programów wychodzenia z bezdomności i „kart aktywizacyjnych” dla osób bezrobotnych. Jako dokumentowanie pracy socjalnej Dyrektor OPS wskazała wydawanie skierowań do „Caritas” po żywność. Poinformowała również, że praca socjalna jest wprowadzania w system POMOST.

W zakresie realizacji pracy socjalnej badaniu poddano dokumentację pięciu rodzin. W wyniku analizy dokumentów ustalono, że:

1. Praca socjalna prowadzona była na rzecz poprawy funkcjonowania rodziny z dziećmi, w której występuje problem nadużywania alkoholu przez jednego z rodziców. Rodzinie przyznano asystenta rodziny na wniosek członka rodziny. W ramach prowadzonej pracy socjalnej prowadzony był częsty monitoring rodziny, przeprowadzane były rozmowy motywujące do podjęcia leczenia odwykowego, pracownik socjalny dokonał zgłoszenia do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Nie wniesiono uwag.

2. Rodzina z małoletnimi dziećmi (2+2), problem nadużywania alkoholu przez jednego z rodziców i stosowanie przemocy. W czerwcu 2023 r. w rodzinie założona została Niebieska Karta. W dniu 22.06.2023 pracownik socjalny przeprowadza wywiad środowiskowy w sprawie przyznania asystenta rodziny. Następnie w dniu 23.06.2023 rodzinie przydzielono asystenta rodziny. Z oceny sytuacji dokonanej przez pracownika socjalnego, przeprowadzającego wywiad nie wynikają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych tylko problem przemocy i nadużywania alkoholu. Z dokumentów wynika, że asystent został przydzielony klientce. Z informacji uzyskanych od Dyrektora wynika, że asystent został przydzielony z uwagi na dobro i zdrowie małoletnich dzieci.

W lipcu 2023 r. pracownik socjalny w ramach pracy socjalnej nie podejmował działań na rzecz rodziny, w ramach pracy socjalnej, określonej w art. 6 pkt 12 u.p.s.

3. W 2 przedłożonych sprawach, w ramach pracy socjalnej pracownik socjalny wydawał skierowania do Programu POPŻ. W celu udokumentowania podjętych działań sporządzał notatkę służbową.

Nie wniesiono uwag.

4. Rodzina korzystająca ze wsparcia asystenta rodziny (w rodzinie m.in. występował problem utrzymania higieny osobistej u dzieci). Dyrektor Ośrodka poinformowała, że w okresie, gdy rodzina była objęta wsparciem asystenta rodziny, pracownik socjalny również monitorował środowisko. Podczas wizyt przeprowadzał rozmowy wspierające. Środowisko odwiedzała także pielęgniarka środowiskowa. W październiku 2022 r. rodzina zrezygnowała ze wsparcia asystenta rodziny. Następnie w dniu 08.11.2022 r. pracownik socjalny o ww. rezygnacji poinformował Sąd Rejonowy w Stargardzie, prosząc jednocześnie o wgląd w sytuację rodziny.

Nie wniesiono uwag do ww. działań pracownika socjalnego.

Jednoczenie z uzyskanych od Dyrektora Ośrodka informacji wynika, że po tym jak rodzina zrezygnowała ze wsparcia asystenta rodziny, środowisko nie było monitorowane przez pracownika socjalnego. Należało zatem uznać, że brak działań pracownika socjalnego, w zakresie monitoringu rodziny było sprzeczne art. 6 pkt 12 u.p.s.

Nie wniesiono innych uwag do badanego obszaru.

Zgodnie z art. 6 pkt 6 kontrakt socjalny oznacza pisemną umowę zawartą z osobą ubiegającą się o pomoc, określającą uprawnienia i zobowiązania stron umowy, w ramach wspólnie podejmowanych działań zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny.

Zgodnie z art. 108 u.p.s. w celu określenia sposobu współdziałania w rozwiązywaniu problemów osoby lub rodziny znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej pracownik socjalny zatrudniony w ośrodku pomocy społecznej może zawrzeć kontrakt socjalny z tą osobą lub rodziną, w celu wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej lub przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

Ustalono, że w kontrolowanym okresie Ośrodek w Pyrzycach zawarł:

- 25 kontraktów socjalnych część A, określających sposób współdziałania między osobą/rodziną a pracownikiem socjalnym w zakresie rozwiązywania trudnej sytuacji życiowej
- 1 kontrakt socjalny część B, określający sposób współdziałania między osobą a pracownikiem socjalnym w celu wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej lub przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

W dokumentacji przedłożonej do weryfikacji, stwierdzono 2 kontrakty socjalne część A, zawarte z osobami bezdomnymi przed wydaniem decyzji przyznającej schronienie tymczasowe, podpisane na wniosek OPS w Pyrzycach.

Dyrektor Ośrodka poinformowała, że w celu realizacji kontraktów socjalnych najczęściej stosowano metodę małych kroków, która polegała na wyznaczaniu klientom Ośrodka krótkoterminowych celów oraz weryfikacji podejmowanych działań i planowaniu kolejnych. Monitorowanie realizacji kontraktu socjalnego odbywało się głównie poprzez osobisty kontakt z klientami. W celu usprawnienia procesu pomocy, pracownicy socjalni współpracowali instytucjami wskazanymi w kontraktach socjalnych.

Nie wniesiono uwag do badanego obszaru

Obsługa tzw. „trudnych klientów” oraz godziny przyjęć w Ośrodku zostały opisane w części dotyczącej Organizacja ośrodka pomocy społecznej w treści niniejszego protokołu na str. 2 – 3.

Dyrektor Ośrodka poinformowała, że w kontrolowanym okresie realizowano także pracę ze środowiskiem lokalnym. Ośrodek podejmował działania w zakresie promowania jednostki przez:

- przedstawianie Ośrodka Pomocy Społecznej w Pyrzycach jako instytucji otwartej na problemy człowieka i społeczności lokalnej (Dzień Dziecka, Mikołajki, Dzień Seniora, itp.)
- nawiązywanie kontaktu ze środowiskiem lokalnym, podczas wejść w środowisko. Pracownicy socjalni inspirują ludzi do wzajemnej pomocy, współpracują z sołtysami, placówkami oświatowymi oraz przedstawicielami służby zdrowia,
- realizację programów, pt.: Pyrzycka Karta Seniora „Aktywny Senior 65+”, Korpus Wsparcia Seniorów - opaska bezpieczeństwa, Koperta Życia, Zachodniopomorska Karta Seniora, Zachodniopomorska Karta Rodziny - propagowane ww. przedsięwzięć podczas wizyt w środowiskach, rozmów telefonicznych oraz umieszczanie informacji na stronach internetowych i tablicach ogłoszeń,
- stały kontakt z instytucjami działającymi w środowisku lokalnym (szkoły, świetlice, sąd, przychodnia zdrowia, szpital, DPS, ośrodki wsparcia, organizacje pozarządowe, np. Caritas),

W okresie poddanym kontroli Ośrodek podejmował, również działania w zakresie:

- udzielania wsparcia psychologicznego i terapeutycznego - Punkt Wsparcia Informacyjno-Konsultacyjny,
- pomocy dla Ukrainy - od 7 marca 2022 r. - Punkt Zbiórki, w którym pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej w Pyrzycach wydawali i przyjmowali dary,
- prowadzenia Wypożyczalni Sprzętu Rehabilitacyjnego, w której mieszkańcy Gminy mają możliwość wypożyczania nieodpłatnie sprzęt rehabilitacyjny - pracownicy Ośrodka pomagali w wypełnieniu wszystkich formalności,
- współorganizowania i czynnego udziału w imprezie, pn. „Dzień Dziecka”,
- uruchomienia wsparcia dla seniorów w ramach teleopieki, pn. „Opaska bezpieczeństwa” - pracownicy socjalni OPS w Pyrzycach pomagali osobom starszym przejść przez proces uzyskania opaski bezpieczeństwa,
- obchodów gminnych „Dnia Seniora”,
- organizacji zbiórki dla osób bezdomnych, pn. „Podaruj ciepło”,
- organizacji spotkania wigilijnego i wielkanocnego dla osób Bezdomnych i samotnych,
- organizacji pomocy dla rodziny w trudnej sytuacji, pn. „Świąteczna Paczka”,
- udziału w „Tygodniu Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przestępstwem”,
- informowania środowiska lokalnego o organizowanym przez KNF Webinarium dla Seniorów, pn. „Okazja czy oszustwa? Sprawdź zanim podejmiesz decyzję inwestycyjną”.

Ponadto w okresie objętym kontrolą pracownicy OPS w Pyrzycach współpracowali z Caritas, Polskim Komitetem Pomocy Społecznej, jak również Strażą Miejską czy Komisariatem Policji w Pyrzycach.

Nie wniesiono uwag do badanego obszaru

W kontrolowanym okresie wsparcia z pomocy społecznej, w formie pieniężnej i niepieniężnej udzielono 18 osobom, które opuściły zakłady karne. W zakresie współpracy z zakładami karnymi, Dyrektor Ośrodka poinformowała, że cyt.: „Na terenie powiatu pyrzyckiego nie znajdują się zakłady karne w związku z czym Ośrodek Pomocy Społecznej nie współpracuje na stałe z żadnym ZK. Osoby zamieszkujące /przebywające na terenie gminy Pyrzyce, które opuszczają zakład karny mają możliwość zgłoszenia się do pracownika socjalnego OPS i skorzystania zarówno z pomocy pieniężnej (zasilek okresowy, celowy, celowy rządowy) jak i niepieniężnej (odzież, obuwie czy środki higieniczne, które OPS posiada w miarę możliwości w swoich zasobach). Z osobami opuszczającymi zakłady karne i zgłaszającymi się do OPS w Pyrzycach prowadzona jest również praca socjalna w ramach, której ww. osoby kierowane są do instytucji i organizacji pomocowych (kuratorzy sądowi, fundacje itp.), pracownicy socjalni w miarę własnych możliwości i kompetencji pomagają również w sporządzaniu pism urzędowych, poszukiwaniu zatrudnienia czy ponownemu nawiązaniu kontaktu z rodzinami zamieszkującymi na terenie naszej gminy. Ośrodek Pomocy Społecznej nie prowadzi stałej współpracy z zakładami karnymi, jednak w niektórych przypadkach zdarza się, iż do OPS wpływają pisma z ZK informujące o tym, iż mieszkaniac gminy ma opuścić w niedługim czasie Zakład Karny. Pozwala to pracownikom socjalnym na przygotowanie się do zapewnienia ewentualnego wsparcia. Zdarza się również, iż osadzeni przesyłają do OPS korespondencję, w której zawierają różnego rodzaju zapytania i proszą o pomoc. Pracownicy zawsze w takich sytuacjach odpisują do osadzonych udzielając wsparcia w formie pokierowania czy wytłumaczenia nurtujących kwestii. Zgodnie z listem intencyjnym z dnia 12 listopada 2015 roku pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej w Pyrzycach starają się w ramach swoich kompetencji i możliwości zapewnić osobom opuszczającym zakłady karne:

- nawiązanie kontaktu z rodziną i instytucjami pomocowymi;
- podejmowanie działań zmierzających do przeciwdziałania bezdomności;
- współpracę i współdziałanie z instytucjami specjalistycznymi oraz organizacjami pozarządowymi w celu przeciwdziałania patologii oraz skutków negatywnych zjawisk społecznych.”

Z uzyskanych informacji wynika, że w 2022 r. Ośrodek współpracował z organizacjami pozarządowymi na terenie Gminy Pyrzyce, tj. z:

- Parafialnym Zespołem Caritas przy Parafii św. Ottona w Pyrzycach - Caritas Archidiecezji Szczecińsko – Kamieńskiej.

Współpraca polegała na ustalaniu dni i godzin wydawania żywności oraz liczby wydawanych skierowań Gmina Uczestniczy w Programie Operacyjnym Pomoc Żywnościowa w roku 2021 – 2022. Wydano 52 skierowania w ramach POPŻ.

W 2023 r. do dnia kontroli Ośrodek nie kontynuował ww. współpracy, ponieważ ww. podmiot nie przystąpił do współpracy.

Nie wniesiono uwag do badanego obszaru

(akta kontroli str. 327 – 399)

W toku kontroli ustalano, że we wszystkich badanych decyzjach administracyjnych (dotyczy każdego świadczenia) jako organ wydający decyzję wskazano Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pyrzycach. Zgodnie z aktualnym orzecznictwem „głównym zadaniem ośrodków pomocy społecznej jest ustalanie uprawnień do świadczeń i ich przyznawanie. Sprawy dotyczące świadczeń rozstrzygane są w formie aktu administracyjnego. Kompetencje do wydawania decyzji w indywidualnych sprawach z zakresu administracji publicznej u.s.g.

przysądza wójtowi (burmistrzowi, prezydentowi miasta), o ile przepisy szczególne nie zawierają odmiennych regulacji (art. 39 ust. 1 u.s.g.). Co prawda w art. 110 ust. 7 u.p.s. wskazano, że wójt (burmistrz, prezydent miasta) udziela kierownikowi ośrodka pomocy społecznej upoważnienia do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy, jednakże przeniesienie kompetencji orzeczniczych na kierownika ośrodka nie zmienia właściwości organu. Przeniesienie kompetencji orzeczniczych w sprawach z zakresu pomocy społecznej na kierownika ośrodka pomocy społecznej nie powoduje zmiany właściwości organu, a wydana w sprawie decyzja jest w dalszym ciągu decyzją wójta (burmistrza, prezydenta miasta), stosownie do ogólnej zasady wyrażonej w powołanym art. 39 ust. 1 u.s.g. W dalszym ciągu piastun funkcji określonego organu zachowuje swoje kompetencje, a kierownik ośrodka pomocy społecznej podejmuje decyzje wyłącznie z jego upoważnienia i w zakresie jego kompetencji. Nadal jest to decyzja organu, który udzielił upoważnienia. W związku z tym w oznaczeniu organu musi być wskazany podmiot upoważniony ustawowo do wydania decyzji, czyli wójt (burmistrz, prezydent miasta). Osoba w rzeczywistości wydająca decyzję i ją podpisująca, działa wówczas z upoważnienia wójta (burmistrza, prezydenta miasta)” (Wyrok WSA w Gorzowie Wielkopolskim z 26.10.2023 r., sygn. akt. II SAB/Go 102/23). Należy w tym miejscu zaznaczyć, że Pyrzyce są gminą, zaś organem wydającym decyzje w sprawach z zakresu pomocy społecznej jest zatem Wójt Burmistrz Pyrzyc. Powyższe świadczy o braku rzetelności i należytego nadzoru Dyrektora Ośrodka przy sporządzaniu dokumentacji spraw, jednak nie miało wpływu na pomoc udzielaną klientom Ośrodka.

Poza tym stwierdzono, że we wszystkich badanych sprawach (dotyczy wszystkich świadczeń), kwestionariuszach wywiadów środowiskowych znajdowała się pieczęć Ośrodka, która nie spełnia określonych wymogów. Zgodnie z załącznikiem nr 1 do rozporządzenia w sprawie wywiadów środowiskowych, na kwestionariuszu powinna być pieczęć lub nadruk zawierający: nazwę, adres, NIP lub REGON jednostki organizacyjnej pomocy społecznej lub podmiotu udzielającego świadczeń zdrowotnych. Powyższe świadczy o braku rzetelności i należytego nadzoru Dyrektora Ośrodka przy sporządzaniu dokumentacji spraw, jednak nie miało wpływu na pomoc udzielaną klientom Ośrodka.

Uchybienia i nieprawidłowości stwierdzone w treści protokołu wynikały z braku rzetelności osób prowadzących sprawę, jak również z niewystarczającego nadzoru Dyrektora Ośrodka. Były również skutkiem braku szkoleń w ramach podnoszenia kwalifikacji określonych w art. 119 ust. 2 pkt 6 u.p.s., w szczególności z zakresu ustawy o pomocy społecznej i ustawy Kodeks postępowania administracyjnego.

Za stwierdzone w niniejszym protokole uchybienia i nieprawidłowości odpowiedzialna jest, Pani Aneta Wojcieszek Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Pyrzycach.

Na podstawie ustaleń kontroli działalność Ośrodka Pomocy Społecznej w Pyrzycach należy ocenić pozytywnie z nieprawidłowościami.

Ostatnia kontrola kompleksowa w Ośrodku Pomocy Społecznej w Pyrzycach przeprowadzona przez zespół inspektorów Wydziału Spraw Społecznych Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie odbyła się w dniach 8 - 10 maja 2017 r. Kontrolą objęto zagadnienia dotyczące sposobu realizacji zadań określonych w ustawie o pomocy społecznej, w okresie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia kontroli. Działalność kontrolowanej jednostki oceniono pozytywnie z uchybieniami, a pismem z dnia 29 czerwca 2017 r., Dyrektorowi Ośrodka zalecono:

- podjąć działania zmierzające do przyjęcia przez Radę Miejską w Pyrzycach uchwały określającej wysokość kosztu usług opiekuńczych,
- przestrzegać art. 46 ustawy Kodeks postępowania administracyjnego w zakresie doręczania decyzji,
- świadczenia pieniężne z pomocy społecznej przyznawać i wypłacać za okres miesiąca kalendarzowego, poczynwszy od miesiąca, w którym został złożony wniosek wraz z wymaganą dokumentacją,
- prawidłowo ustalać wysokość zasiłku stałego z zastosowaniem art. 106 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej oraz dokonać korekty decyzji o numerach: OPS.DRPS.400.537.2017.AM, OPS.DRPS.400.538.2017.AM,
- prawidłowo ustalać odpłatność za usługi opiekuńcze oraz skorygować decyzję nr: OPS-DRPS.430.1491.2016.AM.

W toku czynności kontrolnych ustalono, że zalecenia pokontrolne zostały zrealizowane.

Na tym kontrolę zakończono.

Przeprowadzenie kontroli zostało odnotowane w książce kontroli pod nr 16.

Zgodnie z § 17 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej, kierownik jednostki podlegającej kontroli może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając, w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyn tej odmowy, co nie stanowi przeszkody do sporządzenia zaleceń pokontrolnych. Kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do Dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu kontroli.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierownikowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie wobec zastrzeżeń.

Protokół sporządzono dnia 18 grudnia 2024 r. w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, z których egzemplarz nr 1 pozostaje w jednostce kontrolowanej.

Miejsce i data podpisania protokołu:

Pyrzyce, 31.12.2024 r.

Kierownik jednostki kontrolowanej:

Aneta Wojcieszak

Dyrektor Ośrodka Pomocy społecznej w Pyrzycach

Kontrolujący:

1. Iwona Szczygietł
Starszy inspektor wojewódzki
w Wydziale zdrowia i Polityki społecznej,
2. Monika Wilczyńska
Inspektor wojewódzki
w Wydziale zdrowia i Polityki społecznej